

ACADEMIC JOURNAL

วารสารวิชาการ

ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2562

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสนิท แย้มเกษร)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายอัมพร พินะสา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายพีระ รัตนวิจิตร)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

กองบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
(นางสาวนิจสุตา อภินันทาภรณ์)

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางวรรณิ จันทศิริ

นางสาววรรณิ ขุนศรี

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
(นางเสาวภา ศักดา)

นางสาววรารณ ศรีแสงฉาย

ลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท เอส.บี.เค.การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ต.บางพลีใหญ่

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

ในยุคปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม ดังนั้น เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน วารสารวิชาการ ฉบับนี้ยังคงนำเสนอบทความด้านการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ เรื่อง **เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)** เป็นบทความ เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายภายในปี 2573 **องค์ประกอบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ** เป็นบทความ นำเสนอแนวการจัดกิจกรรมภายใต้ชื่อ DONWAI Model ในโครงการต้นกล้าคนดีศรีดอนหวาย ได้รับมหาวิทยาลัยราชภัฏ **การส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา** เป็นบทความ การส่งเสริมให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพ **การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving)** เป็นบทความ นำเสนอข้อมูลการอบรมการช่วยชีวิตทางน้ำให้กับครูเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถเอาตัวรอดในน้ำได้ **รูปแบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเรียนรายวิชาได้ตามความสนใจ** เป็นบทความ นำเสนอการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยที่ให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง **คือฉัน...คือ.... “ครูปฐมวัย”** เป็นบทความ การถ่ายทอดประสบการณ์การทำหน้าที่ครูปฐมวัยในโรงเรียนแห่งหนึ่ง บอกเล่าผ่านกิจกรรมที่ทำร่วมกับเด็ก ๆ **การส่งเสริมการรู้หนังสือในเด็กเล็ก How to encourage literacy in young children (and beyond)** เป็นบทความแปลเกี่ยวกับความสำคัญของการรู้หนังสือและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือโดยครอบครัว **“EDUdigital 2019” การขับเคลื่อนการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล งานยิ่งใหญ่แห่งปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** เป็นบทความ งานประชุมวิชาการการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การสร้างนวัตกรรมแบบ Google Digi Classroom ห้องเรียนอัจฉริยะ เป็นต้น

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักน้อย ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่องแล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

สารบัญ

- 3 เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนายั่งยืน
(Sustainable Development Goals: SDGs)
- 13 องค์ประกอบการพัฒนาสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศ
- 25 การส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
- 32 การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู
เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving)
- 43 รูปแบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเรียนรายวิชาได้
ตามความสนใจ
- 51 คือฉัน...คือ.... “ครูปฐมวัย”
- 70 การส่งเสริมการรู้หนังสือในเด็กเล็ก
How to encourage literacy
in young children (and beyond)
- 74 “EDUdigital 2019”
การขับเคลื่อนการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
งานยิ่งใหญ่แห่งปึงองสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

วงเดือน สุวรรณศิริ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 ณ กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 มีมติให้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาใหม่ในอีก 15 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2558-2573) โดยกำหนดเป็นเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) หรือ SDGs หรือ Global Goals มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ เน้นการพัฒนาที่สมดุลกันระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเป็นการดำเนินงานสานต่อในการกิจที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) และทศวรรษของการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All: EFA) ซึ่งสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2558 รวมทั้งทศวรรษของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) สิ้นสุดในปี พ.ศ. 2557

ในส่วนของประเทศไทย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมดังกล่าว และได้เสนอการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2573

ที่มา: <https://twitter.com/sdgaction/status/648201514410995712> และ <http://e-plan.dla.go.th/activityImage/422.pdf>

เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย และมีเป้าหมายย่อย 169 ข้อ ครอบคลุม 3 มิติของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การหลอมรวมทางสังคม และการปกป้องสิ่งแวดล้อม และครอบคลุมปัญหาที่สำคัญที่โลก

เผชิญอยู่ ได้แก่ ด้านความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน และการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ โดยมีรายละเอียดแต่ละเป้าหมาย ดังนี้

ที่มา: <https://globaldimension.org.uk/worldslargestlesson/>

1 NO POVERTY

เป้าหมายที่ 1 งดความยากจน

(Goal 1: No Poverty)

บรรลุดการงดความยากจนในทุกรูปแบบ และทุกที่

คนจน คือ คนที่มีรายได้น้อยกว่า 1.25 ดอลลาร์สหรัฐ (USD) ต่อวัน หรือ ประมาณ 38.50 บาท ต่อวัน (อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562: 1 USD = 30.80 บาท)

ทั่วโลกมีคนจน 1.2 พันล้านคน **คนที่ใกล้เคียงความยากจน** คือ คนอยู่ในประเทศที่ร่ำรวย แต่การดำรงชีวิตต่ำกว่ามาตรฐานในประเทศนั้น ประเทศที่เศรษฐกิจไม่เจริญ ประชาชนจะยากจนมาก คนจนมีทางเลือกในชีวิตน้อย และเวลาหมดไปกับการหาเช้ากินค่ำ คนจนไม่มีส่วนร่วมในสังคม และไม่สามารถให้การศึกษาที่ดีแก่บุตรได้

2 ZERO HUNGER

เป้าหมายที่ 2 งดความหิวโหย

(Goal 2: Zero Hunger)

บรรลุดความมั่นคงด้านอาหาร มีโภชนาการ และการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

ยุติความหิวโหยและภาวะขาดสารอาหารในปี พ.ศ. 2573 ทุกคนเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ และเพียงพอ ตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะผู้ประกอบการผลิตขนาดเล็ก มีระบบการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน ปัจจุบันทั่วโลกมีคนขาดอาหาร 795 ล้านคน (ข้อมูลจาก FAO)

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

เป้าหมายที่ 3 มีสุขภาพดีและกินดีอยู่ดี

(Goal 3: Good health and well-being)

บรรลุดการมีสุขภาพดีและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย

เป็นการยกระดับการมีสุขภาพดีโดยรวมทุกด้านทั่วโลก ได้แก่ ลดอัตราการตายของมารดา ลดการเสียชีวิตในวัยเด็ก การต่อสู้โรคเอดส์ วัณโรค มาลาเรีย และโรคอื่น ๆ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนนลดลงครึ่งหนึ่ง ทุกคนเข้าถึงการรักษาพยาบาล การใช้ยา และวัคซีน (เด็ก ร้อยละ 83 ทั่วโลกได้รับวัคซีน และครบ ร้อยละ 100 อีก 20 ปีข้างหน้า)

4 QUALITY EDUCATION

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ

(Goal 4: Quality education)

บรรลุการจัดการศึกษาด้วยคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของทุกคน

เด็กหญิงและเด็กชายทุกคนจบประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนให้โอกาสและความเท่าเทียมในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา ยกระดับเทคนิคการสอนวิชาชีพ พัฒนาทักษะการคิดเลขได้ และการรู้หนังสือในคนหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ ลดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา มีระเบียบสำหรับการดูแลกลุ่มคนที่อ่อนแอและคนพิการ การเพิ่มครูมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศด้อยพัฒนา

5 GENDER EQUALITY

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ

(Goal 5: Gender equality)

บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ และสร้างพลังกลุ่มเด็กหญิงและผู้หญิงทุกคน

จัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ขจัดการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง การค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ หยุดการถือปฏิบัติที่เป็นอันตรายต่อผู้หญิง สถานการณ์ปัจจุบันผู้หญิงทั่วโลกเข้าถึงการศึกษายากกว่าผู้ชาย ได้ค่าจ้างต่ำกว่าและไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูลูก จัดหาอาหาร และดูแลคนอื่น ๆ ในครอบครัว

6 CLEAN WATER AND SANITATION

เป้าหมายที่ 6 น้ำสะอาดและมีสุขอนามัย

(Goal 6: Clean water and sanitation)

บรรลุการเข้าถึงการใช้น้ำที่สะอาดและมีสุขอนามัยของทุกคน

ทุกคนสามารถเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย ราคาไม่แพง สะอาด และถูกสุขอนามัย มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำ

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

เป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาด

(Goal 7: Affordable and clean energy)

บรรลุการเข้าถึงการใช้พลังงานในราคาไม่แพง และยั่งยืน และเป็นพลังงานที่ทันสมัยของทุกคน

เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในโครงสร้างความต้องการพลังงานทั่วโลก มีการใช้พลังงานทั่วโลกให้มีประสิทธิภาพเป็นสองเท่า

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

(Goal 8: Decent work and economic growth)

บรรลุการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและยั่งยืน การจ้างงาน และการทำงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

การสร้างความมั่นใจว่ามีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการสร้างงาน ลดการว่างงาน การปกป้องสิทธิแรงงาน ขจัดการบังคับทำงานและใช้แรงงานเด็ก (ปัจจุบันยังมี “แรงงานที่อยู่ในเงามืด” คือ คนที่ทำงานในที่เฉพาะที่เข้าไม่ถึงและคนภายนอกไม่รู้ และส่วนใหญ่ถูกเอารัดเอาเปรียบ) รวมทั้งการเกณฑ์ทหารเด็ก

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

เป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน

(Goal 9: Industry, innovation and infrastructure)

บรรลุการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและสนับสนุนนวัตกรรม

สนับสนุนนวัตกรรมและเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐาน มีบริการด้านการเงินและสินเชื่อที่เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีและกระบวนการที่สะอาด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วิจัยพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทุกคนเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตราคาไม่แพง สามารถสร้างนวัตกรรมได้ในทุกที่ ทุกเวลา และมีวิสัยทัศน์ใหม่ที่จะสร้างอนาคต

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ

(Goal 10: Reduced inequalities)

บรรลุผลการลดความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมทั้งในและระหว่างประเทศ

ลดความไม่เท่าเทียมกัน เช่น ช่วยคนจนให้มีรายได้สูงขึ้น ส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน และจัดการเลือกปฏิบัติ มีกฎระเบียบตลาดการเงินทั่วโลก ลดค่าใช้จ่ายสำหรับแรงงานข้ามชาติที่จะส่งเงินกลับบ้าน

เป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน

(Goal 11: Sustainable cities and communities)

บรรลุการทำให้เมืองเป็นเมืองของทุกคน มีความปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน สำหรับทุกคน

ทุกคนมีที่อยู่อาศัยเหมาะสม ปลอดภัย ราคาไม่แพง มีบริการขั้นพื้นฐานและระบบการขนส่ง มีการวางผังเมืองที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่สีเขียวสาธารณะ รักษามรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ป้องกันการเสียชีวิตและทรัพย์สินจากภัยพิบัติ

เป้าหมายที่ 12 ผลิตและบริโภคอย่างรู้ค่า

(Goal 12: Responsible consumption and production)

บรรลุการมีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

บรรลุการจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ลดการทิ้งเศษอาหารลงครั้งหนึ่ง ลดการสูญเสียอาหารจากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน ลดจำนวนของเสีย (ขยะ) โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ ลดผลกระทบของขยะสารเคมีต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ยั่งยืน ลดการใช้และบริโภคอย่างสิ้นเปลือง

เป้าหมายที่ 13 หุคยั้งโลกร้อน

(Goal 13: Climate action)

บรรลุการลงมือปฏิบัติการเร่งด่วนต่อผู้กับสภาวะและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (โลกร้อน)

สร้างความเข้มแข็งในการฟื้นฟูสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงภัยอันตรายและภัยพิบัติ บูรณาการมาตรการลดโลกร้อนลงสู่นโยบายกลยุทธ์ และแผนงานของประเทศ พัฒนาการศึกษาและสร้างศักยภาพองค์กร การปรับตัวลดผลกระทบ และการเตือนภัยล่วงหน้าและสนับสนุนการดำเนินงานในประเทศกำลังพัฒนา

เป้าหมายที่ 14 รัคษ์ชีวิตใต้น้ำ

(Goal 14: Life below water)

บรรลุการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

ป้องกันและลดมลพิษทางทะเล ปกป้อง อนุรักษ์ และฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ลดความเป็นกรดของทะเล จัดการจับปลามากเกินจนเกือบหมด และหยุดการประมงทำลายล้าง และฟื้นฟูจำนวนปลาในธรรมชาติ มีการจัดการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 รัคษ์ชีวิตบนดิน

(Goal 15: Life on land)

บรรลุการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน หยุดการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดความเสื่อมโทรมของดินและการฟื้นฟูดิน และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของภาคพื้นดินระบบนิเวศน้ำจืด โดยเฉพาะในเขตป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และพื้นที่แห้งแล้ง หยุดการตัดไม้ทำลายป่า และฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม หยุดการแปรสภาพเป็นทะเลทราย และฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมจากภัยแล้งและน้ำท่วม ลดการเสื่อมสภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์ หยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ป้องกันการสูญพันธุ์ หยุดการรุกรานและการค้าพืชและสัตว์ และมีการคุ้มครองพืชและสัตว์

เป้าหมายที่ 16 สันติสุข เกียรติยศ และสถาบันอันเป็นที่พึงของ
ส่วนรวม

(Goal 16: Peace and justice strong institutions)

บรรลุการส่งเสริมความเป็นธรรม สันติสุข และเป็นสังคมที่กลุ่ม
ที่แตกต่างรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วม ไม่รู้สึกแปลกแยก
(Inclusive Societies)

ลดความรุนแรงและการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิต หยุดละเมิดและใช้ประโยชน์จากเด็ก
ลดเส้นทางการเงินและอาวุธที่ผิดกฎหมาย ลดคอร์รัปชันและการรับสินบน พัฒนาสถาบันและ
หน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ (Accountability) มีการพิสูจน์ตัวตน
ถูกกฎหมายสำหรับทุกคน รวมทั้งการลงทะเบียนเด็กแรกเกิด โดยมีการรณรงค์เรื่องนี้อย่างจริงจัง
โดยเฉพาะวันสันติภาพสากล (International Day of Peace) วันที่ 21 กันยายน ของทุกปี
อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายที่ 17 จับมือกันสู่เป้าหมาย

(Goal 17: Partnerships for the goals)

บรรลุการฟื้นฟูสภาพการเป็นหุ้นส่วนระดับโลก
สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

สถาบันทุกองค์กรและทุกคนทั่วโลกทำงานร่วมกันในด้าน
การสนับสนุนเงินทุน เทคโนโลยี และการค้า การสร้างศักยภาพ
บุคคลและองค์กร การเชื่อมโยงนโยบายและการทำงานขององค์กรหน่วยงาน ความร่วมมือของ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อมูล การติดตามผล และความรับผิดชอบ (Accountability)

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 องค์ประกอบ (5 Ps)

1. **ประชาชน (People):** ขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
2. **ความมั่งคั่ง (Prosperity):** ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีสอดคล้องกับธรรมชาติ
3. **โลก (Planet):** ปกป้องดูแลโลก ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ เพื่อคนรุ่นหลัง
4. **สันติภาพ (Peace):** การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
5. **หุ้นส่วนความร่วมมือ (Partnership):** ร่วมมือและดำเนินการตามวาระ การพัฒนาที่ยั่งยืน
ในระดับโลก

ที่มา: <https://snrd-asia.org/sdgs-all-you-need-to-know/>

การขับเคลื่อน SDGs ในประเทศไทย รัฐบาลได้ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) โดยมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และได้มีมติให้ หน่วยงานรับผิดชอบหลักและรับผิดชอบร่วม และหน่วยงาน สนับสนุนในแต่ละเป้าหมาย โดยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในเป้าหมายที่ 4 คุณภาพ การศึกษา และสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการให้การศึกษ แก่ประชาชนทุกคน ในการจัดการเรียนรู้และเข้าใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมาย โรงเรียนต้องพาผู้เรียน ให้ตระหนักและเข้าใจว่า ทำไมต้องมีเป้าหมายโลกเพื่อ

การพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ละเป้าหมาย คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และ ในระดับบุคคลจะทำอะไรที่จะ ส่งเสริมให้การขับเคลื่อนเป้าหมาย โลกบรรลุผลได้

ตามภารกิจของกระทรวง ศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้มี “คุณภาพ” และจัดการศึกษาที่ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ SDGs และตระหนัก ถึงความสำคัญของ SDGs ต่อ ประชาคมโลก พัฒนาการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) เพื่อ ผู้เรียนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ในวิถีชีวิตและการทำงาน รวมถึง การมีบทบาทและส่งเสริมสนับสนุน ให้บรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. 2573

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs). สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6560&filename=index

Global Dimension. *Global Goals for Sustainable Development*. Retrieved April 25, 2019, from สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562 จาก <https://globaldimension.org.uk/worldslargestlesson/>

องค์ประกอบ การพัฒนาสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

อุทัย คำสีทา

โรงเรียนบ้านดอนหวาย (สิงห์คุรุประชาสรรค์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

โรงเรียนที่มุ่งประสิทธิภาพมักจะมีลักษณะร่วมกัน ที่เรียกว่า “Correlates” คือ การประสานสัมพันธ์ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษานั้น ๆ โดยแต่ละคนมุ่งมั่นทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด **เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตรงเป้าหมาย และตัวชี้วัด** ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันแล้วตั้งแต่ต้น โดยองค์ประกอบสำคัญ ที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตรงเป้าหมาย และตัวชี้วัด มีดังนี้

ภารกิจโรงเรียนที่ชัดเจน

หากโรงเรียน “ต้องการสร้างคุณภาพ” โรงเรียนจะต้องแสดงภารกิจที่ชัดเจน บุคลากรทุกคน ต้องมีความเข้าใจและความมุ่งมั่นต่อ “เป้าหมายเดียวกัน” ทั้งการบริหาร (Administration) การเรียนการสอน (Instruction) การจัดลำดับความสำคัญตามขั้นตอน (Priorities) การประเมิน (Assessment) และความรับผิดชอบของบุคลากรทุกคน (Responsibility) ในการสร้างคุณภาพ ของนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดของโรงเรียน เพื่อทะยานไปข้างหน้าและไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง

ต้นกล้า
คนดี
ศรีดอนหวาย
D N W A I
6 6 6 6 Model

โครงการต้นกล้าคนดีศรีดอนหวาย ใต้ร่มมทาวชิราบารมี
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ:สุจริตของนักเรียน
โรงเรียนบ้านดอนหวาย(สิงห์คุรุประชาสรรค์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

โครงการต้นกล้าคนดีศรีดอนหาย ได้ร่ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราภรณ์ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะสุจริต
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนหาย (สิงห์ครู
ประชาสรรค์) คือ การกิจโรงเรียนที่ชัดเจน
โดยมี “เป้าหมายเดียวกัน” ที่จะมุ่งเน้นให้มี
ทักษะความรู้ มีวินัย สร้างคุณธรรมให้ฝังแน่น
ในตัวนักเรียน โดยมีหลักการ คือ จัดกิจกรรม
ให้เป็นไปตามบริบทและภูมิสังคม สอดคล้อง
กับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจของ
นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม และประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา เป้าหมายถูกถ่ายทอดเป็นกลอนแปด โดย ผศ.ศศิธร
ธัญลักษณ์นันท์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราภรณ์ เป็นผู้ประพันธ์ ผู้เรียบเรียงคือ
นางยุพาพรรณ ถวัลย์วิระวงศ์ คุณครูคนเก่งของโรงเรียนบ้านดอนหาย (สิงห์ครูประชาสรรค์)
กำหนดข้อตกลงร่วมกันว่า ให้นักเรียนอ่านทุกเช้าหน้าเสาธงจนจำขึ้นใจ ความว่า...

ต้นกล้าคนดีศรีดอนหาย

เพาะต้นกล้าคนดีศรีดอนหาย
ค่าควรเมืองเทิดบุญญาพระบารมี
ตั้งปณิธาน้อมถวายเป็นกายจิต
เอื้ออาทรชุมชนกิจสัมฤทธิ์พา
ความพอเพียงนำมาใช้ในชีวิต
เพื่อก้าวเดินให้ถูกทางสร้างตัวตน
มุ่งมั่นอดทนสร้างผลงาน
หมายตนเองครอบครัwmุ่งความรุ่งเรือง
บำเพ็ญประโยชน์ทั่วไปไม่หลีกเลียง
ทำกิจกรรมเพื่อชุมชนดลศรัทธา
รักสะอาดกตัญญูรู้ซื่อสัตย์
สามัคคีมีวินัยน้ำใจอนันต์
คือต้นกล้าคนดีศรีดอนหาย
มีพลัง มีความคิด มีวิทยา

เกียรติกำจายเจิดจรัสประภัสสรศรี
เจ้าแผ่นดินมหาจักรี “วชิรา”
มอบชีวิตรักษษัตริย์ชาติศาสนา
พร้อมศีลห้ารักครอบครัวทั่วทุกคน
รู้ถูกผิดชั่วดีสิ้นทุกถิ่นหน
เป็นคนดีมีค่าล้นชาติบ้านเมือง
ไม่เกียจคร้านเรียนรู้กว้างอย่างปราดเปรื่อง
มีงานทำไม่ปล่อยเปลืองเรื่องเวลา
ขอแต่เพียงได้ร่วมจิตคิดอาสา
สร้างกุศลสาธารณะพร้อมใจกัน
อีกประหยัดสุภาพไว้แผ่ขยัน
คุณลักษณะสร้างสรรค์เรื่องปัญญา
รอยยาดันเติบโตใหญ่ในภพหน้า
เป็นพลเมืองล้ำค่าของชาติไทย

วัตถุประสงค์ของ **โครงการต้นกล้าคนดี** ศรีดอนหวาย ได้รุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ เพื่อพัฒนา คุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโรงเรียน บ้านดอนหวาย (สิงห์ครูประชาสรรค์) คือ การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะสุจริต 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความกตัญญู ด้านทักษะ กระบวนการคิด ด้านความมีวินัย ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านความพอเพียงและด้านการมีจิต สาธารณะ โครงการของโรงเรียนที่เป็นภารกิจ โรงเรียนที่ชัดเจนประกอบด้วย 5 กิจกรรม **กิจกรรมที่ 1** ดอนหวายรักษาสิ่งแวดล้อม (สนอง พระบรมราโชบายการศึกษาด้านที่ 1 มีทัศนคติ ที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง สอดคล้องกับคุณลักษณะ

สุจริตด้านความกตัญญู ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านมีวินัย) **กิจกรรมที่ 2** ดอนหวายน้อมใจ ใช้ชีวิตพอเพียง (สนองพระบรมราโชบาย การศึกษา ด้านที่ 1 มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง และด้านที่ 2 มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง- มีคุณธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะสุจริต ด้านความกตัญญู ด้านมีวินัย ด้านมีจิต สาธารณะ) **กิจกรรมที่ 3** ดอนหวายสายปัญญา (สนองพระบรมราโชบายการศึกษา ด้านที่ 3 มีงานทำ-มีอาชีพ สอดคล้องกับคุณลักษณะ สุจริตด้านทักษะกระบวนการคิด) **กิจกรรมที่ 4** ดอนหวายสายอาชีพ (สนองพระบรมราโชบาย การศึกษา ด้านที่ 3 มีงานทำ-มีอาชีพ สอดคล้อง

กับคุณลักษณะสุจริตด้าน ทักษะกระบวนการคิด) **กิจกรรมที่ 5** ดอนหวาย รวมใจสร้างจิตอาสา (สนอง พระบรมราโชบายการศึกษา ด้านที่ 4 เป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับคุณลักษณะ สุจริตด้านความกตัญญู ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านความมีวินัย ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านความพอเพียง และด้านการมีจิตสาธารณะ)

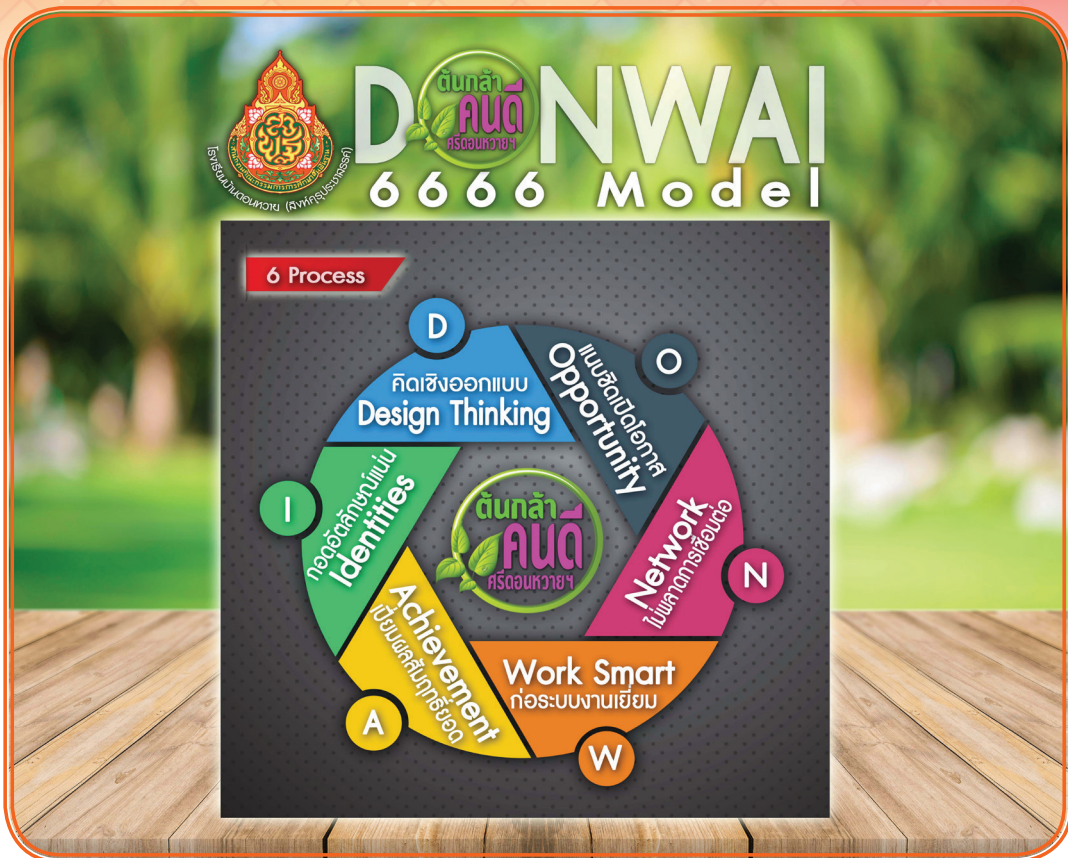

กระบวนการจัดกิจกรรมโครงการ เริ่มต้นโดย การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ใช้การคิดเชิง ออกแบบ เพื่อออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ที่ไม่เป็นการเพิ่มภาระงานของครู โดยให้ บุคลากรกิจกรรมสู่กระบวนการจัดการเรียน การสอนตามกิจวัตรของแต่ละห้อง และไม่ลืม ที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้กับพฤติกรรมตาม คุณลักษณะสุจริต บันทึกไว้หลังการใช้แผน การจัดการเรียนรู้ในทุกวิชา ทุกชั้นเรียน พร้อมเสนอผู้บริหารให้ความเห็นในทุกสัปดาห์ สามารถสร้างบรรยากาศของการทำงานที่

มุ่งมั่นของครูได้อย่างน่าประทับใจ สอดคล้อง กับ Model ที่ผ่านการระดมสรรพกำลัง ทางความคิดของทุกคนออกมาภายใต้ชื่อ **DONWAI model** ประกอบด้วย การคิด เชิงออกแบบ (Design Thinking) แบนชิต เป็ดโอกาส (Opportunity) โดยไม่พลาด การเชื่อมต่อ (Network) ก่อระบบงานที่ ยอดเยี่ยม (Work Smart) เปี่ยมด้วยผลสัมฤทธิ์ ยอด (Achievement) พร้อมใจกันถอด อัตลักษณ์ให้แน่น (Identity)

ความคาดหวังสูงเพื่อความสำเร็จ

ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ “จะมีบรรยากาศแห่งความคาดหวัง” ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคน มีความเชื่อและแสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคนสามารถบรรลุทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สำคัญของหลักสูตรได้ตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด นั่นคือผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง เชื่อว่าพวกเขามีความสามารถในการช่วยให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ตามหลักสูตรที่ตรงตามมาตรฐาน

และตัวชี้วัดเท่าที่ต้องการ เท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ในบรรยากาศของความคาดหวังของโรงเรียนบ้านดอนหวายฯ ต่อโครงการต้นกล้าคนดีฯ นั้น ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่า จะสามารถสร้างคุณลักษณะสุจริตให้เกิดพร้อม ๆ กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ๆ จึงร่วมกันกำหนดรายละเอียดของความคาดหวัง เพื่อความสำเร็จไว้ที่แผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการเนื้อหาไปยังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ อาทิ คุณลักษณะสุจริต 6 ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

8 ประการ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการและ
คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ 10 ประการ
แต่ให้มุ่งเน้นไปที่คุณลักษณะสุจริต 6 ประการ
เป็นอันดับแรก ได้แก่ มีความกตัญญู มีทักษะ

กระบวนการคิด มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต
มีความพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็น
เป้าหมายหลักตาม ภารกิจโรงเรียนที่ชัดเจน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

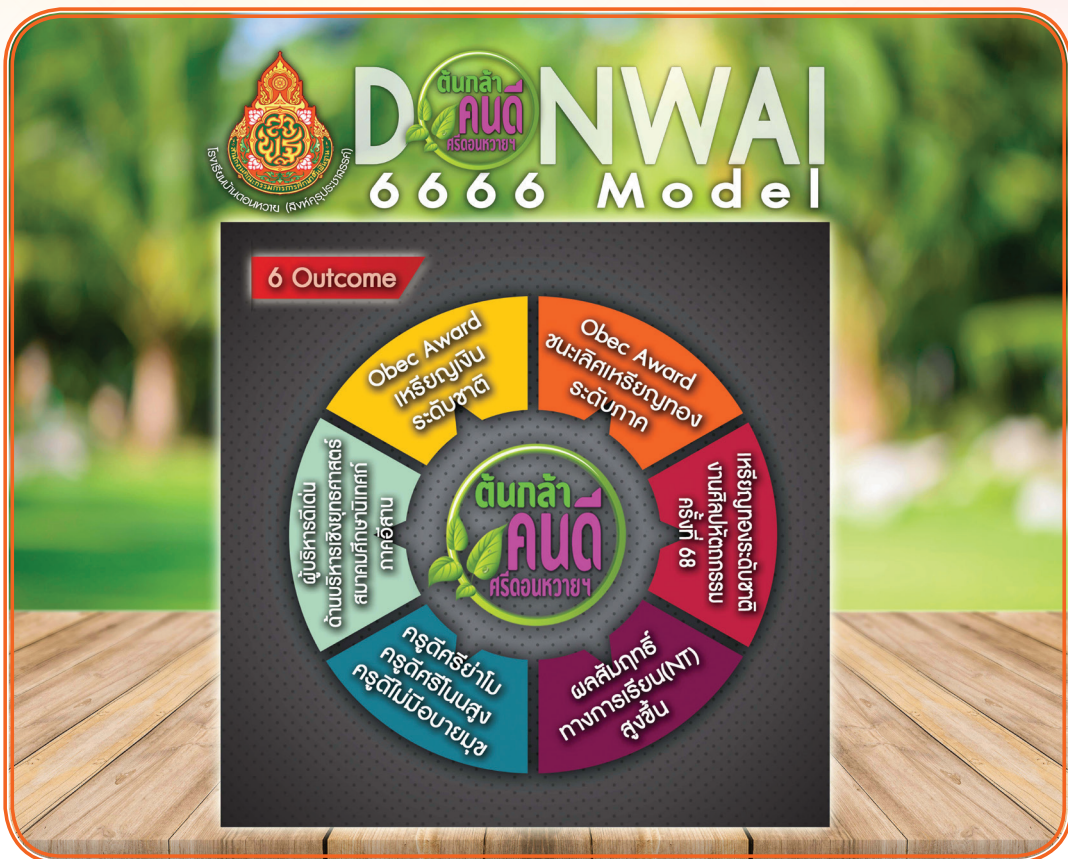
ในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหาร
สถานศึกษา จะทำหน้าที่เป็นผู้นำการเรียนการสอน
และเป็นผู้ดำเนินการทำงานร่วมกัน (Cooperative)
อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพจะต้องเข้าใจ และนำลักษณะของ
การบริหารสถานศึกษา ผลการเรียนการสอน
และผลการประเมินเชิงสมรรถนะ ไปปรับปรุง

การเรียนการสอน ปรับปรุงการบริหาร รวมทั้ง
บริบทของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม
ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพการจัดการศึกษา
อย่างสูงสุด ผู้เขียนเองในฐานะที่เป็นผู้บริหาร
สถานศึกษา ได้เฝ้ามองการออกแบบกิจกรรม
ของครู ซึ่งไม่ได้เจาะจงว่าจะต้องทำอะไร
ให้สร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ ขอเพียงให้ถูกต้อง
ตามหลักการและให้นักเรียนมีพัฒนาการที่เป็น

รูปธรรม ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ
ต้นกล้าคนดีฯ นอกจากนักเรียนจะเกิด
คุณลักษณะสุจริตตามจุดเน้นแล้ว ยังได้
อย่างอื่นเป็นของแถมตามมาอีกด้วย อาทิ

รางวัลต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้รับ การยอมรับ
จากภาคส่วนอื่น ตลอดจนความร่วมมือของ
ชุมชนที่หนักแน่นเป็นทวีคูณ

การติดตามความก้าวหน้าของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม

ในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นความก้าวหน้า
ทางวิชาการของนักเรียน “จะถูกวัดอย่าง
สม่ำเสมอและเคร่งครัด” ใช้การประเมินที่
เหมาะสมหลากหลาย ผลลัพธ์ของการประเมิน
ที่ได้ จะถูกใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของ
นักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะการเรียน
การสอนแห่งศตวรรษที่ 21 นั้น มุ่งเน้น

สมรรถนะส่วนบุคคลที่เรียกว่า Focus on
personal performance เราจึงไม่สามารถ
ทิ้งใครไว้เบื้องหลังได้แม้แต่คนเดียว โดยใน
การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนบ้าน
ดอนหวายฯ ผ่านโครงการต้นกล้าคนดี
ศรีดอนหวายฯ นั้น มีการประเมินทันทีที่ปฏิบัติ
กิจกรรมเสร็จสิ้นในแต่ละครั้งโดยใช้เครื่องมือ
ที่เหมาะสม ครูผู้รับผิดชอบสามารถนำข้อมูล
ไปพัฒนางานได้อย่างหลากหลาย อาทิ วิจัย

ในชั้นเรียน โครงการส่งเสริมคุณธรรม เป็นต้น
 ซึ่งผู้เขียนได้วางระบบการทำงานที่เหมาะสมและ
 เป็นไปได้ ทุกคนปฏิบัติได้อย่างเต็มใจ เพราะ
 การบริหารจัดการงานทั้งหมดในสถานศึกษา
 ล้วนมาจากแนวคิดที่ผ่านการกลั่นกรองจาก
 ผู้ปฏิบัติแทบทั้งสิ้น ผู้เขียนเพียงส่งเสริม

สนับสนุนในแนวทางที่เป็นประโยชน์ แล้ว
 เดินหน้าทั้งองค์ภาพพ เกิดเป็นรูปธรรมของ
 พัฒนาการ สร้างความเชื่อมั่นแก่ครู ผู้ปกครอง
 และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โอกาสในการเรียนรู้และเวลาของนักเรียนในการทำงาน

การสอนของครูในห้องเรียน การจัดกิจกรรม บูรณาการต่าง ๆ นอกห้องเรียน ล้วนเป็น การสร้างโอกาสการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น แต่หากไม่มีการวางแผนที่ดีมักจะเกิดปัญหา “เวลาไม่พอเสมอ” การสอนของครูในห้องเรียนนั้น ครูควรเน้นการใช้เวลาห้องเรียนเพื่อสอน ในเนื้อหาและทักษะที่จำเป็นก็น่าจะเพียงพอ เพราะการให้เวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่ทำทนาย จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

อาทิ PBL (Problem Based or Project Based Learning) หรือกิจกรรมอิสระสำหรับวิชา ทักษะต่าง ๆ (IS หรือ Independent Study) เหล่านี้ล้วนส่งผลให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ และความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็น องค์ความรู้ที่ฝังรากลึก เกิดความลุ่มลึกในบุคลิก ของนักเรียนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เกิดเป็นค่านิยมที่ดี ในตัวเด็ก ดังนั้น คุณครูควรจัดสัดส่วนของเวลา ที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสของ นักเรียนแต่ละคนในการบรรลุความคาดหวัง ที่สูงสุด

สร้างสำนักับพิดชอบของนักเรียน ส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ในทุกเช้าหน้าเสาธง และช่วงเวลา Home room คือช่วงเวลาที่ดีที่สุด ในการสร้างสำนักับพิดชอบของนักเรียน ด้วยการพบปะพูดคุย อย่างเป็นกันเอง ให้ความสำคัญกับนักเรียน ในการส่งเสริมให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะ สุภาพ อ่อนหวาน สร้างแรงจูงใจในความสำนึก

รับผิดชอบตนเอง ผู้อื่น และสังคม ผู้เขียน เห็นความสำคัญในการแสดงออกให้เห็น เป็นแบบอย่าง ด้วยการแต่งกายที่เหมาะสม ยิ้ม ไหว้ ทักทายด้วยไมตรีจิต จับไม้กวาด ทำความสะอาด เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ ตั้งใจให้นักเรียนได้ซึมซับ และปฏิบัติจนเป็น บุคลิกของนักเรียนที่น่ายกย่องในปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน กับโรงเรียนเป็นบวก

สิ่งสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศนั้น ต้องไม่ลืมที่จะมีการพบปะและให้ความสำคัญกับหุ้นส่วนในการพัฒนา นักเรียนของโรงเรียน ในที่นี้ผู้เขียนหมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เรียกได้ว่าต้องมีการปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศาเลยทีเดียว บ่อยครั้งที่ผู้นำชุมชนแวะเข้ามาทักทายปราศรัยอย่างเป็นกัลยาณมิตร ผู้เขียนมีความเต็มใจเต็มที่ทุกครั้ง ที่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จนในปัจจุบันนี้ แยกโรงเรียนกับหมู่บ้านไม่ออก เพราะทุกคนเป็นเจ้าของโรงเรียนนั่นเอง ความสำเร็จที่

เกิดขึ้นส่งผลให้โรงเรียนบ้านดอนหวายฯ ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพ ในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนคุณภาพ” และยังได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้าร่วมโครงการ “โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project)”

โครงการต้นกล้าคนดีศรีดอนหวาย ได้ร่วมมือมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนหวาย (สิงห์ครูประชาสรรค์) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียนบ้านดอนหวาย (สิงห์ครูประชาสรรค์) ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะสุจริต ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความกตัญญู ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านความมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต

ด้านความพอเพียง และด้านการมีจิตสาธารณะ
ส่งผลให้โรงเรียนบ้านดอนหวาย (สิงห์ครู
ประชาสรรค์) ได้รับรางวัล ดังนี้

1. รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
เหรียญเงินระดับชาติ สถานศึกษายอดเยี่ยม
ประเภทขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการ
บริหารจัดการ ประจำปีการศึกษา 2561
เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2562

2. รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
เหรียญทองชนะเลิศ ระดับภาคตะวันออก
เชียงใหม่ สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภท
ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหาร
จัดการ ประจำปีการศึกษา 2561 เมื่อวันที่ 9
มีนาคม 2562

เอกสารอ้างอิง

สุทัศน์ เอกา. (2562). องค์ประกอบรพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2562,
จาก https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2335_073686540776_&set=a.442493042465526&type=3&theater

การส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

สมเกียรติ สรรพวงษ์

ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ ทั้งยังเป็นเครื่องมือเพิ่มศักยภาพให้กับประเทศ เป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ อีกทั้งบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่ปรากฏอยู่ในหมวด 9 สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 119-125) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.

2560-2564) และได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีคือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการเร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความหลากหลาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยการพัฒนา ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการบริหารจัดการที่ทันสมัยและไม่ซ้ำซ้อน ให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

การผลิตและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ หรือสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ทุกระดับประเภทการศึกษา นำมาใช้เพิ่มคุณภาพ การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และการจัดหาอุปกรณ์ ทรัพยากรพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ กับผู้เรียนอย่างเพียงพอ ทั่วถึงและเหมาะสม กับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง ศึกษาธิการ 2559, หน้า 50-56) โดยมีมุ่งหวังว่า

เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอันจักเป็นกำลังสำคัญของชาติและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) แนวโน้มจากการประเมิน PISA 2000 จนถึง PISA 2015 พบว่า ผลการประเมินทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ด้านคณิตศาสตร์ และด้านการอ่านมีแนวโน้มลดลงทั้งสามด้าน โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด จากผลการประเมิน พบว่า นักเรียนไทยยังขาดสมรรถนะการอ่านดิจิทัล แม้กระทั่งทักษะระดับต่ำ เช่น การค้นคืนข้อมูล (Retrieving information) นักเรียนไม่อาจชี้ว่าตรงไหนของถ้อยความที่บอกสาระหลัก อีกทั้งการแปลความตีความก็ทำได้ต่ำ แต่ในการตอบคำถามนักเรียนมักใช้การคัดลอกข้อความและนำมาวางเป็นคำตอบ (copy-paste) เป็นหลัก ทั้งนี้สะท้อนถึงการเรียนการสอนที่ใช้สื่อดิจิทัลในโรงเรียนที่นักเรียนมักใช้วิธีนี้ในการทำงานส่งครูและมักได้รับการประเมินสูงจากครู ผลการประเมินของนักเรียนไทยจึงต่ำมาก ซึ่งปกติการอ่านต่ำอยู่แล้ว ยิ่งต่ำลงไปอีกสำหรับการอ่านดิจิทัล รองลงมาคือวิทยาศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 421 คะแนน อยู่ในช่วงลำดับที่ 51 - 57 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD มากกว่าหนึ่งระดับและคณิตศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 415 คะแนน อยู่ในช่วงลำดับที่ 49 - 55 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD มากกว่าหนึ่งระดับ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559, หน้า 1-18) จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า

การพัฒนาทางการศึกษาของนักเรียนไทยยังมีผลการประเมินในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจและบ่งชี้ว่า คุณภาพการศึกษาไทยยังห่างไกลจากความเป็นเลิศเมื่อเทียบกับประเทศเอเชียตะวันออก นอกจากนี้ ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่า การพัฒนาผู้เรียนยังไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งในมิติของวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองสู่มาตรฐานการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีระดับคุณภาพทางการศึกษาต่ำ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ชี้ให้เห็นว่าการเรียนการสอนของไทยไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ ครู สื่อการสอน กระบวนการเรียนการสอน และการเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (พรพรรณ ไวยทยาการ, 2559, หน้า ก)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำคือ สื่อการสอนที่ใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงได้จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยมีสาระสำคัญคือ การสร้างกำลังคนให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อย่างสร้างสรรค์ มีธรรมาภิบาล คุณธรรม เน้นการพัฒนาผู้สอนและบุคลากร

ทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 8-9) และต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มีในระดับต่าง ๆ โดยนำความรู้ นวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานของประเทศ และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้นั้น ตลอดจนสามารถก้าวสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ได้อย่างมั่นคง ประกอบกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารหรือไอซีที (Information and Communication Technology : ICT) มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จึงส่งผลให้เกิดความพยายามนำเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า 2)

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงและเสมอภาค วิจัยและพัฒนาต้นแบบการใช้สื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการพัฒนาของเทคโนโลยีและความพร้อมของบุคลากรได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนสื่อดังกล่าว โดยทางสำนักฯ

ได้ผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia Application) (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทเกมการศึกษาสามมิติ (Edutainment Multi-Player Games 3D) และ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Multimedia E-Publishing Application) โดยได้ทำการวิจัยและพัฒนาจนเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียนมีสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจยังพบว่าครูผู้สอนยังขาดความพร้อมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ยังไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดความรู้ประสบการณ์และความชำนาญในการใช้สื่อ (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์, 2555, หน้า 3)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีแนวทางที่จะให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถที่นำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเอารูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนพระราชัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สมเกียรติ สรรคพงษ์, 2562, หน้า 150) มาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนปกติได้เป็นอย่างดี ซึ่งรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

The diagram illustrates the integration of the 5E learning model, the 5S management model, and the 5R management model. The 5E model is represented by a central vertical bar with five colored segments: yellow (Knowledge Awareness), green (Input Supports), blue (Environment Supports), orange (Teacher Improvement Supports), and red (Supervise Supports). To the left, the 5S model is shown as a vertical bar with five colored segments: yellow (Self-awareness), green (Self-management), blue (Self-learning), orange (Self-improvement), and red (Self-achievement). To the right, the 5R model is shown as a vertical bar with five colored segments: yellow (Respect), green (Responsibility), blue (Resilience), orange (Resourcefulness), and red (Results). Arrows indicate the flow of information and resources between these models, leading to the overall goal of improving the quality of education and learning.

ที่มา : สมเกียรติ สรรคพงษ์ (2562, หน้า 119)

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการและ กิจกรรมของรูปแบบ

กระบวนการและกิจกรรมของรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมี 5 ขั้นตอน ตามกระบวนการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เรียกว่า “KIETS Process” ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนักและ ความเข้าใจของครูต่อรูปแบบ (K: Knowledge Awareness)

ประกอบด้วย (1) การจัดประชุมครูเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประชาธิรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (2) การจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ขั้นที่ 2 การส่งเสริมด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Support)

ประกอบด้วย (1) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia Application) (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทเกมการศึกษาสามมิติ (Edutainment Multi-Player Games 3D) และ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Multimedia E-Publishing Application) ซึ่งสื่อดังกล่าวเป็นสื่อที่พัฒนาโดยสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นที่ 3 การส่งเสริมด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment Support)

ประกอบด้วย (1) การจัดระบบไฟฟ้าให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ (2) การจัดระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ (3) การจัดสรรอุปกรณ์ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โพรเจกเตอร์ และอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ และ (4) การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 การส่งเสริมด้านการพัฒนาครู และบุคลากร (T : Teacher Improvement Support)

ประกอบด้วย (1) การฝึกอบรม (2) การศึกษาต่อ (3) การประชุมสัมมนา (4) การศึกษาดูงาน และ (5) การจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ขั้นที่ 5 การส่งเสริมด้านการจัด กระบวนการนิเทศการศึกษา (S : Supervise Support)

ประกอบด้วย (1) การวางแผนการจัดกระบวนการนิเทศการศึกษา (2) การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดประสงค์และแนวทางในการนิเทศการศึกษา (3) การลงมือปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแผนการนิเทศการศึกษา (4) การเสริมกำลังใจแก่ครูที่รับ

การนิเทศการศึกษา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (5) การประเมินการนิเทศการศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและการประเมินผลของรูปแบบ

การวัดและการประเมินผลของรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาจากประสิทธิผลของรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านผู้เรียนใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (Achievement) ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน (2) ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู (Job Satisfaction) และ (3) ด้านคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษา (Overall Quality) ใช้การรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษามาใช้วัดคุณภาพการจัดการศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 การสะท้อนผลการพัฒนารูปแบบ

การสะท้อนผลการวัดและการประเมินผลของรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และกระบวนการและกิจกรรมของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ

ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมรองรับการใช้

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้าใจรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

หากสถานศึกษาอื่น ๆ มีความประสงค์ที่จะนำรูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในขั้นต้นไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับเงื่อนไขความสำเร็จซึ่งสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้พร้อมที่จะรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการและกิจกรรมของรูปแบบ การวัดและการประเมินผลของรูปแบบ และการสะท้อนผลเพื่อพัฒนารูปแบบ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับกระบวนการและกิจกรรม ตลอดจนการวัดและการประเมินผลของรูปแบบได้ตามบริบทของสถานศึกษาทั้งด้านวัฒนธรรมการทำงานของครู วัฒนธรรมองค์กร รวมถึงเงื่อนไขความสำเร็จต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม และท้ายที่สุดนี้ ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการนำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นน่าจะมีอีกหลาย

แนวทาง แต่สิ่งที่สำคัญนั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาบริบทสถานศึกษาของตนเองและศึกษาแนวทางในการส่งเสริมครูผู้สอนด้วยวิธีอื่น ๆ อีกทั้งต้องทำความเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ของแนวทางนั้น ๆ นอกจากนี้ คุณลักษณะของผู้บริหารก็มีความสำคัญ เพราะการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้บริหารพึงต้องเป็นผู้มีความสามารถ

ในการครองตน ครองคน และครองงาน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา มีใจที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ครูมีความพึงพอใจในการทำงานและสถานศึกษามีคุณภาพอย่างที่ได้ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทวรรณ ปิยะวัฒน์. (2555). *โครงการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ประเด็นที่ 5 ปัญหาเทคโนโลยีการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2561, จาก https://cdn.gotoknow.org/assets/media/files/000/853/839/original_Edu_it_problems.pdf?1354259689
- พรพรรณ ไทยางกูร. (2559). สสวท.กับบทบาทของผู้นำในการผลักดัน และขับเคลื่อนวิทยาศาสตร์ศึกษาของไทย. *สสวท*, 44(199), 3-6.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2559). *สรุปผลการวิจัย PISA 2015*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2561, จาก https://drive.google.com/file/d/0BwqFSkq5b7zSc_UJOV9ldUNfTlk/view
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). *รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553)*. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2557, จาก <http://gpa.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving)

ดร.ณัฐพล ดันเจริญทรัพย์ และวรากรณ์ ศรีแสงฉาย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

การสูญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุทางนํ้านับวันจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่มีบ้านอยู่ใกล้แหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือในละแวกชุมชนใกล้บ้านที่มีบ่อขุด หนอง คลอง บึง สระน้ำ หรือแม่น้ำ รวมถึงการไปเล่นน้ำในสระว่ายน้ำ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล การให้ความรู้ความเข้าใจและการฝึกทักษะการเอาชีวิตรอดจากภัยทางน้ำให้กับเด็ก จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน ต้องร่วมมือกัน ในการอบรมให้ความรู้ และทักษะแก่เด็กและเยาวชน ให้พ้นจากการจมน้ำ และอุบัติเหตุทางน้ำอย่างจริงจัง

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนทุกแห่งมีมาตรการ แนวทางในการรักษาความปลอดภัยทางน้ำให้ กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเอาตัวรอด จากภัยทางน้ำ หรือการจมน้ำเสียชีวิต และ มุ่งหวังให้เด็กไทยว่ายน้ำเป็นทุกคน การกำหนด หลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะ ไม่ใช่เป็นการสอนให้นักเรียนว่ายน้ำเป็น เพียงอย่างเดียว หรือสอนว่ายน้ำตามท่า มาตรฐานเท่านั้น แต่ควรจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีทักษะการเอาตัวรอดในน้ำ รวมถึงการให้ความรู้ในเรื่องการช่วยเหลือ และปฐมพยาบาลให้กับผู้ที่ประสบอุบัติเหตุ ทางน้ำเบื้องต้นอย่างถูกวิธี โรงเรียนที่ไม่มี สระว่ายน้ำ อาจใช้สระว่ายน้ำของโรงเรียน ข้างเคียง ชุมชน หมู่บ้าน หรือสโมสรในพื้นที่

ต่าง ๆ โดยทำข้อตกลงการใช้สระว่ายน้ำ ในราคาที่ไม่แพง หรืออาจประสานกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สร้างสระว่ายน้ำชุมชน หรือสร้างในโรงเรียนที่มีพื้นที่และให้บริการ กับโรงเรียนในละแวกใกล้เคียง

เพื่อเป็นการส่งเสริมการนำนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติในระดับ โรงเรียน และให้แนวทางการจัดการเรียน การสอนกับครูที่สอดคล้องกับนโยบาย สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษาจึงได้ร่วมมือ กับชมรมไลฟ์การ์ดภูเก็ต พัฒนาหลักสูตร การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving) และได้รับ ความร่วมมือจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ กองทัพเรือ ภาคที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรในการอบรมครูมีความรู้และมีทักษะการช่วยชีวิตทางน้ำ และสามารถนำความรู้และทักษะไปจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนหรือเยาวชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและช่วยชีวิตคนตกน้ำได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ทั้งนี้ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล และสาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต ครูสามารถนำเนื้อหาของเรื่องที่อบรมไปจัดการเรียนการสอนในรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ให้กับนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ หรือเลือกใช้เนื้อหาจัดสอนควบคู่ไปกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หรือจัดทำเป็นรายวิชา

เพิ่มเติม หรือจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในวิชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม / ชมรม หรือจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้

ตามหลักสูตรดังกล่าว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้อบรมครูไปแล้วในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2562 จำนวน 4 ครั้ง ณ จังหวัดกระบี่ อุดรธานี สุโขทัย และสมุทรสาคร มีครูเข้ารับการอบรม รวม 137 คน โดยเป็นครูในทุกจังหวัด ต้องมีคุณสมบัติอายุไม่เกิน 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ การกีฬา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว มีประสบการณ์การสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และมีประสบการณ์การเป็นครูสอนว่ายน้ำ สามารถว่ายน้ำในระยะ 200 เมตร ไม่จำกัดท่าและเวลา และลอยตัวในน้ำได้ไม่น้อยกว่า 5 นาที รวมถึงต้องเข้าอบรมได้ครบทุกวัน

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ

(Life Saving)

เวลา 30 ชั่วโมง

การอบรมพัฒนาครู เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving) เน้นการฝึกปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้นทั้งในสระว่ายน้ำ ทะเล รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติควบคู่กับการฟังบรรยายให้ความรู้โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย 5 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ (Water Safety Knowledge)

จำนวน 2 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติ ได้แก่ ความหมายของภัยพิบัติ นิยามและความหมายของความเสียหาย ประเมินความเสี่ยงและลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางน้ำ และสถานที่เสี่ยงภัยทางน้ำ

ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ ได้แก่ การแจ้งเตือนภัยทางน้ำ กฎแห่งความปลอดภัยในกิจกรรมทางน้ำ และความปลอดภัยในการเดินทางทางน้ำ และความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติทางน้ำ

เรื่องที่ 2 พื้นฐานการว่ายน้ำและการเอาชีวิตรอด (Basic Swimming and Survive) จำนวน 6 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้พื้นฐานการว่ายน้ำ และการเอาชีวิตรอดในน้ำ

เรื่องที่ 3 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ (Water Rescue) จำนวน 2 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยการร้องขอความช่วยเหลือ การโยนอุปกรณ์ และการยื่นอุปกรณ์ให้กับผู้ประสบภัยทางน้ำ

เรื่องที่ 4 ทักษะการช่วยชีวิตทางน้ำ

(Life Saving Skills) จำนวน 10 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับชายหาด ทะเล แหล่งน้ำ และอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และฝึกทักษะการช่วยชีวิตทางน้ำ การสร้างเสริมทักษะการสร้างควมคุ้นเคยกับทะเลและแหล่งน้ำ ทักษะการว่ายน้ำที่มีคลื่น การวิ่งในทะเลน้ำตื้น การมุดคลื่น การนำตัวเองเข้าฝั่งโดยใช้คลื่น ทักษะการแก้หรือการหนีจากการกอดรัดของผู้ประสภภัยทางน้ำ ทักษะการลอยตัวในน้ำ ทะเลและการหายใจใต้น้ำ ทักษะการพายบอร์ดและการช่วยเหลือโดยใช้บอร์ด และทักษะการใช้โฟมและการช่วยเหลือโดยการใช้แท่งโฟม

เรื่องที่ 5 การปฐมพยาบาลและ

การช่วยฟื้นคืนชีพ (First Aid and CPR)

จำนวน 10 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลผู้ประสภภัยทางน้ำที่ได้รับพิษจากสัตว์ทางน้ำ การปฐมพยาบาลบนชายหาด การประเมินและการเข้าหาผู้ประสภภัยทางน้ำ และการช่วยฟื้นคืนชีพ และเรียนรู้การใช้เครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้าอัตโนมัติ รวมถึงการเคลื่อนย้ายผู้ประสภภัยทางน้ำ

รายละเอียดกิจกรรมในแต่ละวัน ของการอบรม

เนื้อหาของหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาครู ใช้เวลาการอบรม ครั้งละ 5 วัน
จำนวน 30 ชั่วโมง ผู้เข้าอบรมจะต้องเข้า
ทดสอบพื้นฐานการว่ายน้ำ และแบ่งกลุ่มตาม
ระดับความสามารถในการว่ายน้ำ เพื่อวิทยากร
จะได้จัดกิจกรรมและดูแลความปลอดภัยของ
ผู้เข้าอบรมได้เป็นอย่างดี และจัดเนื้อหาการเข้า

อบรมแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ และ
ต้องผ่านการทดสอบภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี
และต้องมีคะแนนการสอบแต่ละประเภท
ร้อยละ 70 ขึ้นไป รวมทั้งเข้ารับการอบรมครบ
ทุกวัน จึงจะได้รับเกียรติบัตรผ่านการอบรม
โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละวัน ดังนี้

วันที่ 1

08.30 - 09.00 น. พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ

09.00 - 11.00 น. บรรยายความรู้
ความปลอดภัยทางน้ำ

ณ ห้องประชุม

11.00 - 12.00 น. ทดสอบพื้นฐานการว่ายน้ำ
พร้อมแบ่งกลุ่มฝึกพื้นฐาน
การว่ายน้ำ ณ สระว่ายน้ำ

กลุ่มที่ 1 ว่ายน้ำได้ไม่ดี

กลุ่มที่ 2 ว่ายน้ำได้ดีปานกลาง

กลุ่มที่ 3 ว่ายน้ำได้ดีมาก

12.00 - 13.00 น. พักร่างกาย

13.00 - 17.00 น. ทักษะการประเมินและ
การเข้าหาผู้ป่วยเบื้องต้น
และการช่วยฟื้นคืนชีพ
ณ ห้องประชุม

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

ฐานที่ 1 การประเมินและการเข้าหา
ผู้ป่วยเบื้องต้น

ฐานที่ 2 การช่วยฟื้นคืนชีพ

ในเด็กเล็กและเด็กโต

ฐานที่ 3 การช่วยฟื้นคืนชีพในผู้ใหญ่

วันที่ 2

08.30 - 12.00 น. พื้นฐานการว่ายน้ำและ
การเอาชีวิตรอด
ณ สระว่ายน้ำ

ฐานที่ 1 พื้นฐานการว่ายน้ำ

ฐานที่ 2 การเอาชีวิตรอดในน้ำ

ฐานที่ 3 การให้ความช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยทางน้ำ

12.00 - 13.00 น. พักร่างกาย

13.00 - 17.00 น. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การใช้เครื่องกระตุกหัวใจ
ไฟฟ้าอัตโนมัติ (AED)

ณ ห้องประชุม

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

ฐานที่ 1 การใช้เครื่องกระตุกหัวใจ
ไฟฟ้าอัตโนมัติ (AED)

ฐานที่ 2 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
ทั่ว ๆ ไปและการสลัก

ฐานที่ 3 ขั้นตอนการสำรวจ
ความผิดปกติของร่างกาย
ผู้ป่วย

วันที่ 3

08.30 - 12.00 น. ทักษะการช่วยชีวิตทางน้ำ
(Life Saving Skills)

ณ สระว่ายน้ำ

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

ฐานที่ 1 ทักษะการแก้การกอดรัด
และการหนีจากการกอดรัด
และการนำพาเข้าฝั่ง
โดยไม่ใช้อุปกรณ์

ฐานที่ 2 ทักษะการช่วยผู้ประสบภัย
ทางน้ำโดยใช้อุปกรณ์
แท่งโฟม (Rescue Tube)

ฐานที่ 3 ทักษะการพายบอร์ด
(Rescue Board)

12.00 - 13.00 น. พักร่างกาย

13.00 - 17.00 น. ความรู้เกี่ยวกับชายหาด

ทะเล แหล่งน้ำ และ

อันตรายที่อาจเกิดขึ้น

ณ ห้องประชุม

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

ฐานที่ 1 ทดสอบการทำ CPR

ฐานที่ 2 ทดสอบการประเมินและ

การเข้าหาผู้ป่วยเบื้องต้น

(DRSAR)

ฐานที่ 3 ทดสอบความเข้าใจ

ในการเข้าช่วยเหลือ

โดยให้เข้ามาช่วยผู้ป่วย

จากสถานการณ์จริง

19.00 - 21.00 น. แนวทางการจัดการศึกษา

Life Saving

ในสถานศึกษา และแนวทาง

การจัดการเรียนรู้

Life Saving ในชั้นเรียน

ณ ห้องประชุม

วันที่ 4

08.30 - 12.00 น. ทักษะการช่วยชีวิตทางน้ำ

(ต่อ) ณ ทะเล หรือ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

ฐานที่ 1 ทักษะการสร้างความ

คุ้นเคยกับทะเลและ

แหล่งน้ำ (การวิ่งน้ำตื้น

การมุดคลื่น และการนำ

ตัวเองเข้าฝั่งโดยใช้คลื่น)

ฐานที่ 2 ทักษะการพายบอร์ด

ฐานที่ 3 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

สัตว์มีพิษทางน้ำ

การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 17.00 น. ทักษะการช่วยด้วยอุปกรณ์

แท่งโฟมและบอร์ด

ณ ทะเล หรือแหล่งน้ำ

ธรรมชาติ

บรรยาย พร้อมแบ่ง

กลุ่มย่อยฝึกภาคปฏิบัติ

กลุ่มที่ 1 ทักษะการช่วย
โดยไม่ใช้อุปกรณ์

กลุ่มที่ 2 ทักษะการช่วย
โดยใช้อุปกรณ์แท่งโฟม

กลุ่มที่ 3 ทักษะการช่วย
โดยใช้อุปกรณ์บอร์ด

18.30 - 21.00 น. การทดสอบ CPR

วันที่ 5

08.30 - 12.00 น. ทดสอบภาคปฏิบัติ
ณ สระว่ายน้ำ

กลุ่มที่ 1 การโยนอุปกรณ์ลอยน้ำ
ให้ตรงกับเป้าหมาย
ที่กำหนด

กลุ่มที่ 2 ทดสอบว่ายน้ำน้ำ

กลุ่มที่ 3 ทดสอบการเลี้ยงตัวในน้ำ
ทักษะการกระโดดน้ำ
(3 ท่า) ทักษะการว่ายน้ำ
ได้น้ำ

กลุ่มที่ 4 ทดสอบทักษะการช่วยชีวิต

12.00 - 13.00 น. พักร่างกาย

13.00 - 14.30 น. ทดสอบภาคทฤษฎี
ณ ห้องประชุม

15.00 - 16.30 น. สรุปผลการประชุม
และพิธีปิด ณ ห้องประชุม

บทสรุป

การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครู เรื่อง การช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving) เป็นเพียงจุดเริ่มต้น ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา มีความหวังว่า ครูที่ได้รับการอบรมจะตระหนัก ในความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน การช่วยชีวิตทางน้ำ และนำความรู้และทักษะ ที่ได้รับจากการอบรมไปขยายผล โดยประยุกต์

ใช้ในการปฏิบัติงาน และจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งอาจเลือกเพียง บางเนื้อหา หรือใช้เนื้อหาทั้งหมดสร้างเป็น รายวิชาขึ้นใหม่ หรือจัดในลักษณะกิจกรรม เสริมหลักสูตรให้เหมาะสมขึ้นอยู่กับบริบท ของพื้นที่ รวมถึงการช่วยขยายผลไปสู่โรงเรียน อื่น ๆ ให้ได้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *คู่มืออบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *รายงานผลอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการช่วยชีวิตทางน้ำ (Life Saving)*. กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).

รูปแบบการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเลือกเรียนรายวิชาได้ ตามความสนใจ

นิยม รอดเนียม

อดีตรองผู้อำนวยการโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

ความสุขของนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นักเรียนจึงต้องเป็นผู้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด หรือเลือกอนาคตทางการศึกษาของตนได้ภายใต้หลัก เสมอภาค เปิดโอกาส เต็มตามศักยภาพ ด้วยการบริหารหลักสูตรโดยใช้หลักการ ทฤษฎี แนวคิดอย่างหลากหลาย ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น ด้วยแนวคิดแบบมุ่งอนาคตจึงต้องสอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนรู้และการจัดทำรายวิชาบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีองค์ประกอบปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การเทียบโอนวิชาเรียน ทั้งด้านวิชาสามัญ และด้านวิชาชีพ ด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนรวม (นักเรียนพิการ) การจัดการศึกษาในภาคเรียนพิเศษและภาคฤดูร้อน

เสรีภาพแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นที่นี่

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย โลกของการเรียนรู้ ไม่มีขอบเขต ด้วยการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กับความสุขของนักเรียนต้องมาเป็นอันดับ 1 เป็นการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีความสุข โดยเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะนักเรียนคือ คนสำคัญของเรา มุ่งสู่ “การรู้โลก รู้วิถีคิด รู้ชีวิต รู้ตัวตน” อัตลักษณ์ ในศตวรรษที่ 21 เพราะเรา เชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนโดยนักเรียน ได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย ไม่เป็นภาระ ไม่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพราะนักเรียนคือ คนสำคัญของเรา ซึ่งโรงเรียนจัดหลักสูตรภายใต้ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2545 ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และสำคัญที่สุดโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย มีเอกลักษณ์ ที่โดดเด่น

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย ตั้งอยู่เลขที่

319 หมู่ 5 ถนนวันลูกเสือ ตำบลหนองครก อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33000 มีเนื้อที่ 145 ไร่ มีอาคารเรียน 9 หลัง อาคารประกอบ 15 หลัง มีนักเรียน ประมาณ 4,000 คน ซึ่งถือว่าเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เปิดการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยได้จัดหลักสูตร ให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเรียน นักเรียนที่ยังไม่มีความเชื่อมั่น ในการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะยังขาด ประสบการณ์ โรงเรียนจึงฝึกให้นักเรียนเป็น ผู้ใหญ่ที่มีการตัดสินใจที่ดีในอนาคต ด้วยการ ฝึกประสบการณ์ในการคิด ตัดสินใจ ฝึกทักษะ ในการแก้ปัญหา ทักษะในการใช้และเชื่อมโยง ข่าวนสาร ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึง

การเป็นผู้ที่มีคุณธรรมภายใต้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

ในการเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ นักเรียนต้องมีเป้าหมายการวางแผนในอนาคตว่าจะประกอบอาชีพใด และมีรายวิชาใดที่จะเป็นพื้นฐานความรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพนั้น เมื่อมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะทำให้เลือกรายวิชาเรียนได้ตรงตามความถนัดและความสนใจของตนเอง และสามารถที่จะทดสอบความสนใจในสาระการเรียนรู้ที่ตนเองเลือกเรียนได้ เพราะการวางแผนการเรียนด้วยตนเองเป็นการฝึกทักษะการคิด ยิ่งได้ฝึกคิดมากเท่าไร ก็ยังสามารถแก้ปัญหาได้ดีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ก่อให้เกิดทักษะในการดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็ง ทั้งในเรื่องการเรียน ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาในชีวิตจริง

ในการเลือกเรียนรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะต้องศึกษาข้อมูลของหลักสูตรของโรงเรียนในวันปฐมนิเทศก่อนการตัดสินใจเลือกรายวิชาที่จะเรียนคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะนำโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาที่เปิดสอนอย่างหลากหลายนำมาชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียน นักเรียนจะได้เอกสารการลงทะเบียนเรียนแล้วกลับไปตัดสินใจร่วมกับผู้ปกครองในการเลือกรายวิชาที่เรียน แล้วนำกลับมาลงทะเบียนเรียน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 มีความเข้าใจในกระบวนการเลือกรายวิชาเพิ่มเติมและการเรียนในหลักสูตรของโรงเรียนอยู่แล้ว นักเรียนสามารถเลือกรายวิชาเรียนที่จะเรียนได้ด้วยตนเอง หรือนำไปปรึกษาผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนก็ได้ เนื่องจากการลงทะเบียนเรียนสามารถทำได้ในทุกที่และทุกเวลาซึ่งสามารถดำเนินการทั้งหมดบนระบบ online

จากกระบวนการลงทะเบียนหรือเลือก แผนการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีสะเกษ วิทยาลัย พบว่าการเรียนได้ปลูกฝังการฝึก ทักษะการคิดและการตัดสินใจของนักเรียน ดังจะเห็นได้จากการเลือกรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งหลักสูตรจัดไว้ให้เลือกรเรียนอย่างหลากหลาย

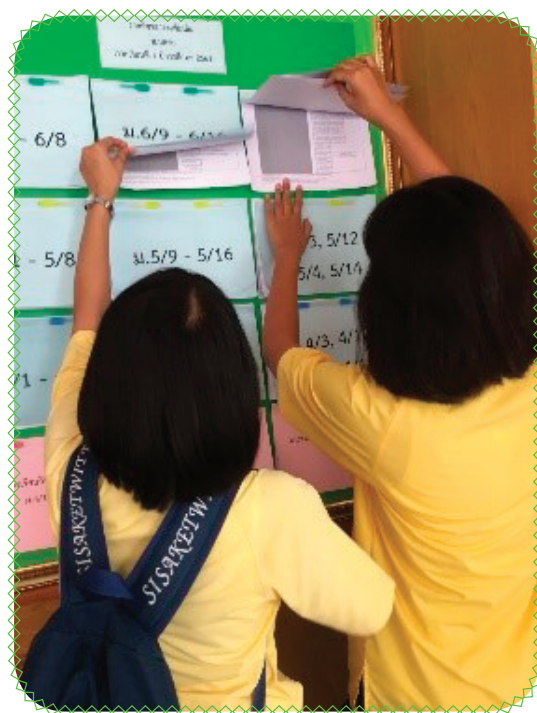
โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยจัดหลักสูตร แบบทางเลือกโดยนักเรียนสามารถเลือกและ เรียนในสิ่งที่เลือกได้อย่างมีความสุขตาม ความถนัดและศักยภาพของตนเอง ภายใต้ กรอบของการจัดหลักสูตรของโรงเรียนโดย ใช้หลักการของการมีสิทธิ์ที่จะเรียนตาม ความต้องการ สามารถเรียนได้ทุกวิชาทั้งด้าน วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ด้านทักษะการงานอาชีพ เลือก เรียนและเรียนในสิ่งที่เลือกอย่างมีความสุข

โดยการจัดรายวิชาเพิ่มเติมให้เลือกรเรียนตาม ความถนัด ความสนใจ และมุ่งอนาคต ดังนี้

1. โรงเรียนได้จัดการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ครอบคลุมตามโครงสร้างเวลาเรียน และจำนวน หน่วยกิตตามเกณฑ์การจบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. นักเรียนเลือกรเรียนวิชาเพิ่มเติมตาม ความถนัด ความสนใจเพื่อการศึกษาต่อและ แนวทางการประกอบอาชีพ เพราะโรงเรียน ไม่สามารถกำหนดแผนการเรียนได้ตาม ความต้องการของนักเรียน ด้วยเหตุนี้จึงเป็น ความจำเป็นที่นักเรียนต้องเลือกวิชาเรียน ด้วยตนเอง

3. การจัดรายวิชาเพิ่มเติมจัดเป็น หน่วยย่อย เพื่อให้นักเรียนได้ตัดสินใจ และ ค้นหาตัวตนในความถนัด ความสนใจ ดังเช่น

วิชาคณิตศาสตร์ จำแนกเป็น ฟังก์ชัน เอกซ์โพเนนเชียล ฟังก์ชันตรีโกณมิติ เมทริกซ์ จำนวนเชิงซ้อน เรขาคณิตวิเคราะห์ แคลคูลัส

วิชาชีววิทยา จำแนกเป็น การดำรงชีวิตของพืช การดำรงชีวิตของสัตว์ ระบบในร่างกาย พันธุศาสตร์ ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต อาณาจักรสัตว์ อาณาจักรพืช ฯลฯ

วิชาเคมี จำแนกเป็น กรด-เบส เคมีอินทรีย์ สมดุลเคมี ปริมาณสารสัมพันธ์ อะตอมและตารางธาตุ สมการเคมี

วิชาฟิสิกส์ จำแนกเป็น ไฟฟ้า 1 - 2 กลศาสตร์ 1 - 2 คลื่นแสงเสียง พลังงาน ฟิสิกส์นิวเคลียร์ ของไหลความร้อน ฟิสิกส์อะตอม ฯลฯ

วิชาโลกดาราศาสตร์ จำแนกเป็น ธรณีวิทยา โลกและอวกาศ ระบบสุริยะ อุดุนิยมวิทยา

วิชาภาษาอังกฤษ จำแนกเป็น การเขียน การฟัง การสื่อสาร ไวยากรณ์ การแปล ฯลฯ

วิชาศิลปะ จำแนกเป็น ออกแบบการแสดง กราฟิคดีไซน์ ภาพยนตร์ 1 - 4 จิตรกรรม 1 - 6 ดนตรีไทย การปฏิบัติการเครื่องสาย

4. ครูผู้สอน สอนนักเรียนที่สนใจในวิชานั้น ๆ ได้อย่างเข้มข้น

5. นักเรียนสามารถเสนอวิชาที่ต้องการเรียน เพื่อเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ถ้าโรงเรียนพร้อมสามารถเปิดวิชาสอนได้ทันที เพราะเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

6. กิจกรรมดี มีผลงานอย่างต่อเนื่อง
เป็นที่ยอมรับ

สามารถเทียบโอนหน่วยกิตและตัดสิน
ผลการเรียนโดยไม่ต้องเข้าเรียนในชั้นเรียน
(ขณะนี้ มี 15 รายวิชา)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนศรีสะเกษ
วิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่อยู่บนพื้นฐานของ
หลักการ แนวคิดทางพุทธปรัชญา ทฤษฎี
ทางสังคมวิทยา ทฤษฎีวิพากษ์วิธี และจิตวิทยา
บุคคลและความแตกต่างระหว่างบุคคล
มีหลักการ ทฤษฎีทางการศึกษารองรับอย่าง
ชัดเจนเป็นหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการ
ความถนัดของนักเรียนอย่างเป็นธรรมชาติ
สนองต่อศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล
อย่างแท้จริง รับรู้และยอมรับได้จากผู้ปกครอง
และท้องถิ่น ทุกคนเลือกในสิ่งที่ดี ที่เหมาะสม
ที่สุดสำหรับตนเองและ “การสร้างเสริมภาพ
ในการเรียนรู้และการคิด คือ ลิทธิขั้นพื้นฐาน
ของความเป็นมนุษย์” และด้วยวิธีการร่วมคิด
ร่วมทำร่วมกันขับเคลื่อน สู่เส้นทางพัฒนาการ
ของความสำเร็จ คือหลักการที่โรงเรียน
นำมาเป็นเส้นทางพัฒนาจนประสบความสำเร็จ

ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการบริหาร
ฝ่ายวิชาการ เพื่อร่วมวางแผนจัดทำโครงสร้าง
หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่ม
ประชุมระดมสมองจัดทำหลักสูตรของกลุ่ม
สาระการเรียนรู้

2. คณะกรรมการบริหารฝ่ายวิชาการ
พิจารณากลั่นกรองความเหมาะสมของหลักสูตร
แล้วนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานพิจารณาอนุมัติให้ใช้หลักสูตร
สถานศึกษา

3. ประเมินการใช้หลักสูตรเป็นระยะ
ซึ่งการใช้หลักสูตรในปีแรกจะประเมิน 2 เดือน
/ครั้ง และนำส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงให้
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตรจากครู
ผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

5. นำผลการศึกษาวิจัยมาพัฒนาจน
หลักสูตรของโรงเรียนมีความเข้มแข็ง นำไปสู่
การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนตามจุดเน้น
ของหลักสูตร

ในแต่ละปี การศึกษาโรงเรียนจะมีการพัฒนาปรับปรุงและนำข้อมูลในปีที่ผ่านมาในด้านรายวิชา โครงสร้างเวลาเรียนและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาปรับเพิ่ม-ลด เพื่อพัฒนาระบบ อีกทั้งยังนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการลงทะเบียนระบบ online เพื่อสนองต่อความก้าวหน้าด้านสังคมดิจิทัล เทคโนโลยีการสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์ เมื่อนักเรียนเรียนไปแล้ว 1 - 2 ภาคเรียน พบว่า วิชาที่ตนเองเลือกเรียนไม่ตอบสนองความถนัด และความสนใจ นักเรียนสามารถเปลี่ยนและเลือกวิชาที่ต้องการเรียนได้ในภาคเรียนถัดไป เพราะเป็นแผนการเรียนเฉพาะบุคคล ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมา สามารถเก็บหน่วยกิตได้ต่อเนื่องกับแผนการเรียนที่เลือกใหม่ ถ้านักเรียนมีปัญหาในระหว่างที่ปรับเปลี่ยน

แผนการเรียนของตนเอง นักเรียนสามารถขอคำแนะนำจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครูประจำชั้น และครูแนะแนวได้ โรงเรียนเน้นกระบวนการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข คือ 1) นักเรียนต่างห้องเรียนเรียนวิชาที่สนใจร่วมกัน ต่างชั้นเรียนได้ 2) นักเรียนเลือกเรียนตามความเหมาะสมกับตนเอง สามารถเลือกเรียนและเลือกชั่วโมงว่างเพื่อศึกษาด้วยตนเองตามอัธยาศัย เช่น การเขียนรายงาน รวบรวมกลุ่มทำงานด้านศิลปะ การงานอาชีพ และการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นต้น 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถลงทะเบียนเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ เพราะตัดสินการเรียนเป็นรายบุคคล ผลจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีความสุข เข้าใจตนเอง และยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล

บทสรุป

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสได้คิดเอง สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ คิดถึงตัวตน คนรอบข้าง สังคม ประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลให้สังคม ประเทศชาติดำรงอยู่ได้ ด้วยการที่คนในสังคมรู้จักคิด วันนี้เราฝึกวิธีคิดอย่างหลากหลายให้กับนักเรียนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เรามีได้

จัดการศึกษาเพียงเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ เนื่องจากความรู้คงจะไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาประเทศไปกับโลกอนาคต ความรู้ นั้นสามารถเรียนทันกันหมดและเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เราจึงต้องส่งเสริมความเป็นนักคิดให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาสังคมไทยไปพร้อมกับโลกอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. ศรีสะเกษวิทยาลัย. (2559). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย*. (ปรับปรุงครั้งที่ 6). (เอกสารอัดสำเนา). ศรีสะเกษวิทยาลัย. (2558). 4,000 คน 4,000 แผนการเรียนรู้. (เอกสารอัดสำเนา). ศรีสะเกษวิทยาลัย. (2559). *ระเบียบโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยว่าด้วยการวัดประเมินผลการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (ปรับปรุงครั้งที่ 6). (เอกสารอัดสำเนา).

คือฉัน...คือ.... “ครูปฐมวัย”

วรรณิษา ทาคุณ

อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

“ฉันชอบเป็นครูสอน
ฉันชอบเด็กปฐมวัย
ฉันชอบความสดใส
ฉันนั้นมีใจงดงาม
ฉันชอบเรียนรู้ทุกอย่าง
ที่...โลกนี้สร้างมา....”

(ศรีกัญกัสน์ ธงนิบวรกุล, 2557)

การสอน การอบรม การเลี้ยงดู การส่งเสริม
การเรียนรู้ด้วยความรักความอบอุ่น เป็นครูที่มากกว่า
ครูผู้ให้ความรู้ เพราะ “ครูปฐมวัย” ต้องทำด้วย
ความรักและเมตตาต่อเด็ก ซึ่งต้องทำหน้าที่ทั้งอบรม
ดูแล และให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ กับเด็กทั้งการใช้
ชีวิต กิจวัตรประจำวัน ความคิด คุณธรรม จริยธรรม
เรียนรู้สังคมในโลกกว้างที่เด็กกำลังค่อย ๆ เติบโตขึ้นมา
จากอ้อมอกของครอบครัวอย่างช้า ๆ ครูปฐมวัย

จึงเป็นมากกว่าครูผู้ให้ความรู้ บางบทบาทก็ต้องเป็นพยาบาลดูแลเมื่อเด็กไม่สบาย บางบทบาท
ก็ต้องเป็นพ่อแม่คอยปลอบขวัญ และให้กำลังใจลูกน้อยที่เป็นแก้วตาดวงใจ บางบทบาทก็ต้อง
เป็นนักกีฬาสอนและพาเด็กออกกำลังกาย บางบทบาทก็ต้องเป็นผู้พิพากษาในศาลที่มีเด็ก
และเพื่อนเป็นโจทก์และจำเลยของคดีความเหล่านั้น บางบทบาทก็ต้องเป็นนางฟ้าผู้ใจดี
หรือบางทีก็ต้องเป็นเทพบุตรที่คู่กันยืนมั่นในสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด จะเห็นได้ว่า
บทบาทและหน้าที่ของครูปฐมวัยนั้นมีมากมาย เพราะเมื่อก้าวเข้าสู่ห้องเรียนไปอยู่ตรงหน้าของเด็ก
ครูปฐมวัยก็เปรียบกับซูเปอร์สตาร์ของเด็ก ๆ นั่นเอง เพราะจะเป็นต้นแบบของเด็กในทุกด้าน
ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา ท่าทาง การแต่งกาย ทุกอิริยาบถจะมีเด็กคอยเฝ้าดู เรียนรู้ และเลียนแบบ
ซึ่งกว่าจะเป็นครูปฐมวัยได้นั้นต้องอาศัยหลายสิ่งประกอบกันทั้งความรู้ความสามารถ ความอดทน
ความตั้งใจ หัวใจที่พร้อมจะเรียนรู้ พัฒนาตนเอง รักและพัฒนาศักยภาพของเด็กด้วยอุดมการณ์
แห่งความเป็นครูอันแรงกล้า ซึ่งต้องผ่านการพัฒนาทางวิชาชีพ อีกหลายอย่างทั้งในหลักสูตร
วิชาชีพครู และการพัฒนาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ได้ดีจากการลงมือกระทำด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย
ผ่านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ของเล่นต่าง ๆ หลากชนิดที่ครู หรือผู้ใหญ่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับเด็ก
อย่างเป็นระบบ มีการคิดสรรในการนำมาใช้อย่างมีความหมายต่อเด็ก ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่าง

สนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับการเล่นสื่อกเหล่านั้นของเด็ก ๆ เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เด็กสร้างขึ้นได้ด้วยตนเองอีกหนทางหนึ่งโดยไม่รู้ตัว แต่เปี่ยมไปด้วยบรรยากาศแห่งความสุข สนุกสนาน ผ่อนคลาย จนเด็กสามารถหล่อหลอมพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ (ปรีดา ปัญญาจันทร์ และคณะ, 2553)

ในหนึ่งวันของครูปฐมวัยนั้น เรียกได้ว่าทำหน้าที่ได้มากยิ่งกว่าคำว่า “ครู” เสียอีก ผู้เขียนจะขอเล่าประสบการณ์การทำหน้าที่ครูปฐมวัย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับท่านผู้อ่าน ซึ่งเป็นเรื่องราวในอดีตที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2553–2557 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งของจังหวัดบ้านเกิดของผู้เขียนเอง โรงเรียนแห่งนั้นตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขา แวดล้อม โอบกอดไปด้วยสายลมและแสงแดดอันอบอุ่น อยู่ห่างจากจังหวัดเพียง 40 กิโลเมตรเท่านั้น โรงเรียนแห่งนี้ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส นักเรียนทั้งโรงเรียนมีกว่า 600 ชีวิต ไม่น้อยและ ไม่น้อยเกินไป ในแต่ละวันที่ผ่านมามีทั้งรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ คราบน้ำตา การพัฒนา และการก้าวเดินเติบโต ทางวิชาการ อย่างมากมายจากการเรียนรู้ร่วมกันกับลูกศิษย์ตัวน้อย

อากาศสดใส โรงเรียนของเราน่าอยู่

ผู้เขียนพักอาศัยอยู่บ้านพักครูหลังหนึ่งในโรงเรียนนั้นนั่นเอง ทุก ๆ เช้าของการทำงาน ผู้เขียนจะตื่นแต่เช้า เพื่อออกไปพบกับใบหน้า ดวงตาใส ๆ จากเด็ก ๆ ไม่ว่าวันนั้นจะเหนื่อย จะท้อแท้ จะขาดกำลังใจ สักเพียงไหน ขอเพียงเปิดประตูบ้านออกมา ก็จะพบเด็ก ๆ ทั้งที่เคยสอน และเลื่อนชั้นขึ้นไปเป็นพี่ประถมนแล้วหรือน้องเล็กห้องอนุบาลก็จะมารอรับที่หน้าบ้าน ด้วยรอยยิ้ม และแววตาอันสดใสบริสุทธิ์ เพียงเท่านั้นพลังกำลังในการเดินทางทำงานต่อก็เต็มเปี่ยมขึ้นมา ภายในจิตได้ทันที แต่นั่นมีเรื่องเล่าตลกชวนขำได้ คือ เกิดศึก!... ศึกลงสิ่งของจะช่วยครูถือ ฉะนั้น ผู้เขียนมีหน้าที่แบ่งสิ่งของเหล่านั้นให้เด็กทุกคนที่มารอรับได้มีส่วนช่วยถือช่วยหิ้วทุกคนเหมือน ๆ กัน ขออย่า ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นกระเป๋าสมุด ปากกา ดินสอ คอมพิวเตอร์ ขวดน้ำ ห่อข้าวกลางวัน และเมื่อเดินมาเรื่อย ๆ จนถึงอาคารเรียนอนุบาล เด็ก ๆ อีกกลุ่มหนึ่งก็จะวิ่งมารอรับอีกนับสิบคน วิ่งกันเข้ามาหาครู เป็นเช่นนี้ในทุก ๆ วันตลอดระยะเวลา 5 ปีนั้น เป็นภาพที่แสนจะประทับใจ และตราตรึงในใจจนทุกวันนี้ นึกถึงขึ้นมาทีไรก็อดยิ้ม และมีกำลังใจสู้ต่อได้เมื่อนั้น

ในส่วนของกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำหน้าที่ครูปฐมวัยก็ดำเนินไปตามตารางกิจวัตรประจำวัน ของโรงเรียน แต่อาจจะแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดบางอย่าง และตามความแตกต่างของเด็กในแต่ละปี บางปีเด็กชอบออกกำลังกาย ชอบวิ่ง บางปีเด็กชอบนั่งทำงาน อ่านเขียนเงียบ ๆ บางปี เด็กคิดสร้างสรรค์เก่ง จนครูต้องทำงานหนัก เพื่อจะออกแบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ที่ตอบสนองศักยภาพของเด็ก บางปีก็เจอเด็กต้องส่งเสริมและพัฒนาค่อนข้างมากทุกด้าน ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะ การบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา ซึ่งกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ก็มีทั้งกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาสังคมนิสัย การพัฒนาการคิด การพัฒนาภาษา การส่งเสริม จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยกิจกรรมที่จัดให้เด็กปฐมวัย ใน 1 วันนั้น มีทั้งหมด 6 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัยที่ครูควรจัดให้เด็ก เป็นประจำทุกวัน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริม ประสบการณ์ (หรือกิจกรรมในวงกลม) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา การสอนเด็กระดับปฐมวัย ครูผู้สอนต้องเข้าใจ ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ต้องลึกซึ้งในพัฒนาการ และต้องตระหนักถึงความสนใจของเด็ก แต่ละคน ดังนั้นการใช้สื่อของจริงในการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น หากพูดถึงสื่อที่นำมาใช้เพื่อจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย เพื่อส่งเสริม

ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และพัฒนาความสามารถนั้น มีสื่อหลากหลายประเภทที่ได้รับการคัดสรรเพื่อนำมาใช้ เช่น สื่อของจริง สื่อจำลอง ตุ๊กตาหุ่นมือ นิ้วมือ (ทำจากกระดาษ ผ้า ฯลฯ) นิทาน คำคล้องจอง คำทายปริศนา เกม การละเล่น เพลงต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาที่สอน เป็นต้น สื่อของจริงมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้เชิงรูปธรรมที่ควรนำมาใช้มากที่สุด แต่หากไม่สามารถนำมาได้ ก็ควรใช้สื่อจำลองหรือสื่อที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด เช่น รูปภาพ โปสเตอร์ต่าง ๆ ภาพวาด หุ่นจำลอง หุ่นมือ ตุ๊กตา มาใช้แทนได้ (ศรีกัญญ์สสร รังษีบรรกุล และ วรณิษา หาคูณ, 2560)

เมื่อผู้เขียนและขบวนของเด็ก ๆ มาถึงโรงเรียนแล้วนั้น ทั้งครูและเด็กก็ต้องช่วยกันปิดกวาด เช็ดถู ดูแลห้องเรียนและบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนทั้งการเก็บขยะ รดน้ำต้นไม้ เพราะที่โรงเรียนของเราไม่มีครูพี่เลี้ยง ทั้งโรงเรียนมีเพียงภารโรงคนเดียว ซึ่งไม่เพียงพอที่จะมาทำหน้าที่ให้ทุกห้องเรียนสะอาด และดูจะเป็นงานที่เกินกำลังเกินไป ครูและเด็ก ๆ จึงต้องร่วมด้วยช่วยกันโดยจะแบ่งเด็กเป็นเวรประจำวันในแต่ละวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์กลุ่มใด ใครมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง เด็ก ๆ ทุกคนจึงรู้และปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง โดยมีครูคอยกำกับดูแล และทำไปพร้อมกับเด็ก

บรรยากาศยามเช้าที่แสนจะคึกคัก เด็ก ๆ และเวรประจำวันทำความสะอาดร่วมกัน

เวรประจำวันให้อาหารปลาในบ่อ เพื่อน ๆ มารอดูปลากินอาหารและแบ่งปันอาหาร
เม็ดเล็กแก่เพื่อน ๆ ในสวนหย่อมขนาดเล็กในห้องเรียน
ที่ครูและเด็กร่วมกันทำขึ้น จัดไว้เป็นมุมการเรียนรู้หนึ่งในห้องเรียน

หลังจากนั้นก็เป็นเวลาของกิจกรรมในโรงเรียนที่ทุกห้องเรียนทั้งครูและเด็กต้องทำร่วมกัน กิจกรรมส่วนใหญ่ของเด็ก ๆ ในโรงเรียนจะเริ่มขึ้นเวลา 08.00 น. ซึ่งเด็กปฐมวัยจะแยกกับพี่ ๆ ชั้นอื่นในการทำกิจกรรม ซึ่งมีการเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การพบปะเด็ก ๆ จากครูปฐมวัยในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกันไป นอกจากนี้แล้วยังมีกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ขยับขยายร่างกายออกกำลังกายประกอบเพลงและจังหวะ แล้วจึงแยกย้ายกันเข้าชั้นเรียน ซึ่งก็ไม่ได้พิเศษหรือแตกต่างกับโรงเรียนอื่นทั่ว ๆ ไป

เมื่อแยกย้ายกันเข้าชั้นเรียนของตนเองแล้ว ผู้เขียนจะพาเด็ก ๆ ห้องที่อยู่ในความดูแล รับผิดชอบ ออกไปเล่นกิจกรรมกลางแจ้งก่อน เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก-ใหญ่ และเด็ก ๆ จะได้ใช้พลังงานที่มีในตัวตนอย่างเต็มที่ในการเล่น เป็นเวลา 30-40 นาที มีทั้งกิจกรรมที่ครูพาเล่น ออกแบบการเล่นให้ และเด็กออกแบบและเล่นอิสระตามความสนใจ ก่อนที่กลับเข้าไปเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนต่อไป หากวันไหนฝนตกไม่ได้ออกไปวิ่งเล่นกลางแจ้ง ก็จะปรับเป็นกิจกรรมการละเล่นในห้องเรียนแทน เช่น เล่นมอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แมงอู้อยู่ เป็นต้น

วาดภาพบนทราย

เล่นโยน-รับลูกบอล

เมื่อเล่นเสร็จครูจะพาเด็ก ๆ เดินต่อแถวเข้าห้องเรียน

หลังจากนั้นก็เป็นเวลาของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การฟังนิทานหลากหลายเรื่อง หมุนเวียนเปลี่ยนกันไปที่มีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ แล้วทำกิจกรรมต่อยอดจากการฟังนิทาน เช่น การปลูกพืช การทำอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ เด็ก ๆ จะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการ หลังจากนั้นเด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการวาดภาพระบายสี พิมพ์ภาพ พับกระดาษ ประดิษฐ์สิ่งของ ปั้นดินน้ำมัน/แป้งโดว์ ใครที่ทำงานเสร็จก่อนก็มาส่งงาน บอกเล่าเรื่องราวในผลงานที่สร้างขึ้น ผู้เขียนก็จะนำผลงานของเด็ก ๆ ในแต่ละวันไปจัดแสดงไว้บนบอร์ด/หนีบไว้กับราว/บนโต๊ะแสดงผลงานบ้าง แล้วเด็กก็จะเดินเข้าไปเลือกเล่นในกิจกรรมการเล่นตามมุมด้วยตนเอง โดยไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อน ๆ ที่กำลังทำงานอยู่ ซึ่งในกิจกรรมการเล่นตามมุมนั้นจะประกอบไปด้วยหลากหลายมุมให้เด็กเลือกเล่น มีทั้งมุมเกมการศึกษาให้ได้เลือกเล่นตามความสนใจได้ใช้ความคิด มีมุมบ้านให้เล่นพ่อแม่ลูก ซึ่งเด็กผู้หญิงส่วนใหญ่จะชอบเล่นมุมนี้นี้ มีมุมบล็อกสำหรับเล่นต่อ ก่อสร้าง เด็กผู้ชายจะชอบเป็นส่วนใหญ่ ชอบสร้างอาณาจักรอันยิ่งใหญ่เป็นของตนเอง นอกจากนี้ก็จะมีมุมนิทาน สำหรับเด็ก ๆ ที่ชอบอ่าน และบางครั้งเด็กที่พร้อมจะเขียนก็จะมาเขียนตามแบบ และเล่านิทานให้เพื่อน ๆ ฟังในมุมนี้นี้ มีมุมวิทยาศาสตร์ให้ไปศึกษาธรรมชาติในสวนหย่อมขนาดเล็กในห้องเรียน มีทั้งปลา ต้นไม้ ดอกไม้ ของจริง และสัตว์จำลองพร้อมให้เด็กใช้แว่นขยายส่องดู ชิด เขียน วาดภาพระบายสี เกิดบทสนทนาแห่งการเรียนรู้มากมาย ซึ่งเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่สนุก สุข และสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ๆ ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ในทุก ๆ วัน เมื่อมาโรงเรียนเด็ก ๆ จะพบแต่รอยยิ้ม เสียงหัวเราะและจะได้พกพากลับบ้านไปด้วยเสมอ

ผู้เขียนขอนำเสนอตัวอย่างการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่บูรณาการด้วยกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ “หน่วยต้นไม้ที่รักและหน่วยอาหารดีมีประโยชน์” โดยเริ่มต้นจากการฟังนิทาน จากครู นำไปสู่การสำรวจต้นไม้ในโรงเรียน เพื่อเรียนรู้ส่วนประกอบต่าง ๆ ของต้นไม้ แล้วนำไปสู่กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากใบไม้กิ่งไม้ แล้วนำผลงานไปจัดแสดงเป็นป้ายนิเทศ หน่วยการเรียนรู้ในห้อง แล้วต่อยอดกิจกรรมไปสู่การปลูกพืช (ต้นหอม) การจดบันทึกการเจริญเติบโต และการทำอาหารจากต้นหอมที่เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอ และเลือกเมนูอาหารที่ทุกคนอยากทำ ดังจะนำเสนอรายละเอียดด้วยภาพถ่ายในห้องเรียนจริงดังต่อไปนี้

เด็ก ๆ มานั่งล้อมวงฟังนิทานจากครู

สำรวจต้นไม้ เรียนรู้เกี่ยวกับต้นไม้

เรียนรู้ภาษาจากส่วนประกอบของต้นไม้ โดยเชื่อมโยงจากประสบการณ์ตรง
ที่เป็นรูปธรรมมาสู่นามธรรม

เก็บใบไม้ กิ่งไม้ ดอกไม้ที่ร่วงหล่นมาปะติดเป็นรูปต้นไม้
แล้วนำมาจัดแสดงป้ายนิเทศประจำหน่วยการเรียนรู้ “ต้นไม้”

เชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปลูกพืช (ต้นหอม) การเจริญเติบโต และการดูแลรักษาต้นไม้ โดยเด็ก ๆ เตรียมดิน และห้วหอมมาจากบ้าน

ปลูกต้นหอมในกล่องนม พร้อมเขียนชื่อ-นามสกุลแสดงความเป็นเจ้าของไว้
ดินที่นำมาปลูกเหลือให้เด็ก ๆ นำมาปั้นสร้างสรรค์ผลงานของตนเองต่อไป

รดน้ำ ดูแลต้นหอมด้วยตนเอง และจดบันทึกการเจริญเติบโตทุก ๆ วันด้วยตนเอง

สมุดบันทึกต้นหอมของเด็ก ๆ โดยการเขียนตามแบบที่ครูเขียนไว้ให้เป็นตัวอย่างบนกระดาน
เมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้
ครูและเด็กร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ไป

**นำไปบูรณาการกับหน่วยเรียนรู้ต่อไป “อาหารดีมีประโยชน์” โดยการนำเสนอ
และเลือกเมนูอาหารที่มีต้นหอมเป็นส่วนประกอบ เด็ก ๆ ลงความเห็นได้เมนู
“ก๋วยเตี๋ยว” แล้วร่วมกันเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาจากบ้าน เพื่อมาทำอาหารร่วมกัน
ที่โรงเรียน**

วัสดุ อุปกรณ์ที่ร่วมกันเตรียม

เมื่อครูพาเด็กเรียนรู้สิ่งที่นำมาแล้ว จึงให้เด็ก ๆ
ไปเก็บต้นหอมของตนเองมาเพื่อทำก๋วยเตี๋ยวร่วมกัน

ทำอาหารร่วมกัน โดยครูสาธิตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด
เมื่อทำเสร็จแล้วจึงรับประทานถ้วยเดียวเป็นอาหารกลางวันร่วมกัน
เพียงเท่านี้การสอนเด็ก ๆ ก็น่าพอใจไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไปแล้ว

จะเห็นว่าจากการบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ดังกล่าวข้างต้น เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็นการอดทนรอคอย การปรับตัว การแบ่งปัน การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้ภาษาในการพูดสื่อสาร การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การอ่าน และการเขียน รวมไปถึงการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงของเด็กอย่างมีความหมาย โดยมีครูเป็นผู้ดูแล อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาแก่เด็กอย่างใกล้ชิด ก่อเกิดเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่อิสระ มีความสุข ผ่อนคลาย และทำให้เด็ก ๆ เกิดความสนุกสนาน มีความสนใจ ตื่นตัวกับการเรียนรู้โลกรอบตัว และพร้อมจะเรียนรู้ไปด้วยพลังการเรียนรู้ทางบวก ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือครู ก็เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน “เพราะเด็กก็คือครูของครู และครูก็คือครูของเด็ก” นั่นเอง

หลังจากที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ ได้เล่น ได้ทำศิลปะสร้างสรรค์ผ่านมาแล้วก็เป็นช่วงเวลาแห่งอิสระเสรีในการออกแบบและเล่นด้วยตนเองอย่างอิสระในกิจกรรมการเล่นตามมุม เข้าเล่นในมุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ มุมที่ครูเตรียมไว้ให้เด็ก โดยครูจัดหาและเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ในมุมไว้ให้เด็ก กับมุมที่ครูและเด็กร่วมกันเตรียมและร่วมกันจัดทำขึ้นมา ทั้งการจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในมุม และการผลิตสื่อตามหน่วยการเรียนรู้แล้วนำมาไว้ในมุมการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ต่อยอดความรู้ตนเอง

มุมเสรีหรือบางครั้งก็มีนักวิชาการใช้คำว่า ศูนย์การเรียนรู้ ข้อที่ควรคำนึงถึงในการจัดศูนย์การเรียนรู้ (ศรีภิญญัสสร รัชชีวรกุล และวรรณิษา หาคุณ, 2562 อ้างอิงจาก ฮอลลิแมน ลินดา, 2012) มีดังต่อไปนี้

1. วางผังการสัญจรให้เหมาะสม เด็ก ๆ จะได้เคลื่อนไหวไปมาได้ง่าย แม้กระทั่งตอนที่ทุกศูนย์มีการใช้งานอยู่

2. แยกกิจกรรมที่ต้องการ กิจกรรมที่ต้องมีความเงียบกับกิจกรรมที่ต้องใช้เสียงให้อยู่ห่างกัน

3. จัดพื้นที่ส่วนตัวไว้ด้วย เพื่อให้เด็กมีโอกาสทำงานตามลำพัง

4. จัดพื้นที่โล่งกว้างไว้สักแห่งสำหรับทำงานเป็นกลุ่ม

5. จัดบริเวณเล็ก ๆ ให้ครูใช้คุยกับเด็กและจัดกลุ่มย่อย

6. ใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ จัดพื้นที่ศูนย์ศิลปะและศูนย์อาหารอยู่ใกล้อ่างน้ำ ส่วนศูนย์คอมพิวเตอร์และศูนย์การฟังอยู่ใกล้ปลั๊กไฟ

นอกจากนี้แล้ว ครูยังต้องมีการจัดตารางเวลาให้เด็กเข้าศูนย์การเรียนรู้มีตัวเลือกพื้นฐานอยู่ 2 แบบ ดังนี้

ระบบหมุนเวียน

เมื่อใช้ระบบหมุนเวียน เด็กจะเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบมาก ระบบนี้จำเป็นต้องใช้วงล้อหมุนสลับหรือแผนภูมิช่วย โดยคุณครูจะต้องกำหนดเวลาแน่นอนสำหรับแต่ละศูนย์ เมื่อเด็กทำงานในศูนย์หนึ่งจนครบเวลาที่กำหนดแล้ว ก็ได้เปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นแทน

ระบบให้เลือกเอง

ระบบนี้ เด็กจะผลัดเปลี่ยนกันไปทำกิจกรรมตามศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง อย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ใบแจ้งหรือใบวางแผนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นใบบันทึกว่าศูนย์การเรียนรู้ใดเด็กเข้าไปใช้และเด็กทำกิจกรรมอะไรบ้าง

ควรเลือกระบบที่สะดวกที่สุดสำหรับคุณครูและชั้นเรียน ถ้าครูยังอยู่ในชั้นเริ่มต้น จัดศูนย์การเรียนรู้หรือถ้าเด็กในชั้นเรียนยังเล็กมาก อาจเริ่มด้วยระบบหมุนเวียนก่อน เพราะระบบนี้วางโครงสร้างไว้ชัดเจนกว่า เมื่อเด็กเริ่มพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้นค่อยเปลี่ยนไปใช้ระบบให้เลือกเองแทน แต่ในปีครูอาจจัดให้เด็กใช้ศูนย์การเรียนรู้ไม่เหมือนเดิมเลย สิ่งที่ได้ผลกับเด็กกลุ่มหนึ่งอาจไม่ได้ผลสำหรับเด็กกลุ่มอื่น ครูคือคนที่ตัดสินใจได้ดีที่สุดว่าอะไรบางอย่างที่ใช้กับเด็กของตนแล้วได้ผล

จากประสบการณ์ของผู้เขียนจะขอเล่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมไว้ให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งชั้นอนุบาล 2/1 อายุ 5 - 6 ปี จะมีเด็กประมาณ 20 - 25 คน ในแต่ละปีการศึกษา ในห้องเรียนจึงมีมุมพื้นฐานที่จัดไว้ ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก มุมเกมการศึกษา มุมภาษา มุมศิลปะสร้างสรรค์ และอีก 1 มุมจะเป็นมุมที่เปลี่ยนแปลงไปตามหน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยชุมชนของเรา จะเปิดมุมตลาด เป็นต้น โดยครูและเด็กร่วมกันจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ของที่จะใช้ในมุมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้จากของเหลือใช้ นำมาแปะ ปะ ติด ตัด แต่งให้สวยงาม เกิดเป็นมุมที่ครูและเด็กร่วมกันทำด้วยความเพียรพยายาม ตั้งใจ คิด ทำ ต่อเติม เล่น และดูแลรักษาร่วมกัน

ครูและเด็กร่วมกันจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในมุม มุมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของครูและเด็ก

ป้ายชื่อของเด็กใส่ในช่องตามหมายเลขที่ระบุไว้แต่ละมุมเล่นได้ก็คน

ป้ายชื่อนำมาหย่อนลงกล่องตามหมายเลข เพื่อให้รู้ว่ามุมนี้เข้าเล่นได้กี่คน เป็นกติกาที่ตกลงร่วมกันเพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการจัดการจำนวนเด็กในมุมที่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยครูต้องประเมินแล้วว่ามุมนั้นสามารถเข้าเล่นได้มากที่สุดกี่คน โดยไม่แออัดเกินไป จำนวนของเล่นในมุมมีเพียงพอ และเด็กสามารถร่วมเล่นและแบ่งปันกันได้

เด็ก ๆ มาวาดภาพ ระบายสี ชิดเจีย และเขียนตามแบบโดยมีนิทานเล่มโปรดเป็นต้นแบบ
และมีครูคอยเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และจัดวางสื่อการสอนเหล่านั้นไว้ให้เด็ก
อย่างเป็นระบบ ระเบียบ และเพียงพอ

มีมุมเล็ก ๆ เป็นพื้นที่ว่างในตู้เก็บของให้เด็ก ๆ ได้เลือกเล่น และอ่านนิทานร่วมกัน

เล่นบทบาทสมมติตอนหนูไม่สบายในมุมน้ำ ที่ครูประยุกต์เอาโต๊ะเก่า ๆ ที่ถูกทิ้งหลังห้องเรียนมาทำ และหลังคาก็ทำจากกระดาษแข็งนำมาวาดภาพพระบายสีร่วมกันกับเด็ก แล้วนำมาติดเป็นหลังคา

มุมน้ำที่เด็กผู้ชายชอบเล่น และสร้างอาณาจักรของตนเอง

ออกแบบการเล่นเองตามความสนใจ เรียนรู้ร่วมกันไปกับเพื่อน ๆ

หลังจากกิจกรรมดำเนินไปตามตารางของวันก็มาถึงช่วงเวลาหลังการพักรับประทานอาหารเที่ยง ด้วยการแปร่งฟัน และนอนพักผ่อน ใครหลายคนอาจจะคิดว่าเด็ก ๆ ต้องหลับหมดทุกคน ครูสบายแน่ ๆ ครูได้พักผ่อนแน่ ๆ แต่อย่าพึงสบายใจ และประมาทพลังในตัวของเด็กจนเกินไป ซึ่งเด็กพร้อมที่จะเล่นได้ตลอดเวลา ขอย้ำว่า ...เล่นได้ตลอดเวลา เพราะการเล่น คือ การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ครูต้องหาวิธีการเพื่อให้เด็กได้พักผ่อน และตกลึกการเรียนรู้สมองน้อย ๆ จะได้สร้างเซลล์สมองเชื่อมต่อกันเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในวันนี้ ๆ สำหรับผู้เขียนเคยปรับใช้หลายอย่าง กล่าวคือ มีการเล่นนิทานก่อนนอน โดยครูจะเล่าเฉพาะเนื้อเรื่องไม่มีภาพให้ดู ซึ่งจะตกลงกันว่าเด็ก ๆ ทุกคนจะนอนฟังนึ่ง ๆ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนคนอื่น เพราะเพื่อนกำลังตั้งใจฟังนิทานและต้องการนอนพักผ่อน แต่ถ้าเด็ก ๆ ไม่สามารถทำตามข้อตกลงได้ นิทานก็จะจบลงทันที เด็กส่วนใหญ่จะชอบฟังนิทานมาก จึงพยายามทำตามข้อตกลง เมื่อนิทานจบแล้ว เด็กคนไหนไม่่วงหรือนอนไม่หลับก็จะนอนอยู่ที่นอนของตนเอง ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนคนอื่น ครูจะต้องสร้างข้อตกลงและทำความเข้าใจกับเด็ก เพื่อเด็กจะได้นอนพักผ่อน ขณะที่เด็กนอนครูก็จะเปิดเพลงบรรเลงเบา ๆ ให้เด็กฟังไปด้วย เด็กก็จะจดจ่อกับเสียงเพลงแทนการเล่นอย่างอื่น และนอนหลับไปในที่สุด แต่ก็ยังมีเด็กอีกกลุ่ม 2-3 คนที่จะไม่นอนหลับเลยในทุก ๆ วัน ครูก็จะมียุทธศาสตร์เสริมให้เด็กทำเงียบ ๆ เช่น เลือกนิทานไปนอนอ่านที่นอนของตนเองคนเดียว แต่ต้องไม่ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น แต่ข้อควรระวัง คือ เด็กบางคน จะเรียนรู้ว่าไม่นอนก็ได้เดียวครูมีกิจกรรมให้ทำ ทางเลือกนี้ไว้ใช้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมซึ่งครูได้พิจารณาดีแล้วอย่างถึถ้วน

นิทานที่นำมาใช้ในการทำหน้าที่เป็นนิทานก่อนนอนนั้นจะต้องพิจารณา คัดสรรเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นนิทานพื้นบ้าน หรือนิทานแนวเทพนิยายก็ตาม ซึ่งผู้เขียนจะมีแนวทางในการเลือกนิทาน กล่าวคือ มีจุดประสงค์ว่าต้องการให้เด็กเรียนรู้สิ่งใดจากการฟังนิทาน มีเนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย สังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ มีความน่าสนใจ ใช้ภาษาเหมาะสม เนื้อเรื่องไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป ซึ่งบางครั้งก็เลือกใช้นิทานเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก เช่น เด็กชกต่อยกันเนื้อเรื่องก็จะสอนให้เห็นข้อเสีย และแนวทางแก้ไขของปัญหานั้น เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาที่สองด้วย กล่าวคือ รอบแรกเล่านิทานเป็นภาษาไทยที่เด็กคุ้นเคย รอบต่อไปเล่านิทานเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ครูยังต้องทบทวน ประเมินผล จัดบันทึก และหาแนวทางแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ หลังจากการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ แก่เด็กในแต่ละวัน เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดประสบการณ์ที่เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด ทั้งต่อเด็ก ครู และผู้ปกครอง รวมไปถึงทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

เด็กกอดกันกับเพื่อนก่อนนอน

เด็กนอนพักผ่อน

จากการสังเกตและการทำงานกับเด็กที่ผ่านมาในโรงเรียนแห่งนี้พบว่า เด็กที่ชื่นชอบฟังนิทานมาก ๆ จะยอมทำตามทุกข้อตกลงทุกอย่าง เพื่อให้ได้ฟังนิทานที่ชื่นชอบจากครู ผู้เขียนจึงต้องยอดไปสู่กิจกรรมที่มีนิทานเป็นฐาน ได้แก่ พาเด็ก ๆ ไปอ่านหนังสือนิทานในห้องสมุด ยืมหนังสือนิทานจากห้องสมุดมาใช้ในห้องเรียนเพื่อเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง และยืมหนังสือนิทานกลับบ้านทุกวันศุกร์ เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาอยู่กับหนังสือนิทานในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์กับพ่อแม่ ตายาย พี่น้อง เพื่อเรียนรู้ภาษา และเรื่องราวต่าง ๆ ร่วมกันจากในหนังสือนิทาน

เมื่อผ่านไปทุกกิจกรรมในวันนั้นแล้วช่วงสุดท้ายของวันก็มาถึง เด็ก ๆ ก็จะตื่นนอน ล้างหน้า ทาแป้ง ตีมนม เก็บของเตรียมกลับบ้าน และครูก็จะใช้เวลานี้ในการสรุปบทวนกิจกรรม เนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไป ถ้าเป็นช่วงเปิดเทอมใหม่ เด็ก ๆ หลายคนจะเฝ้ารอเวลานี้เพื่อจะได้กลับบ้านไปหาพ่อแม่ จะเฝ้ามองตามประตู มองหาพ่อแม่ว่าจะมารับกลับบ้านหรือยัง และด้วยลักษณะของชุมชนที่เด็ก ๆ บ้านอยู่ใกล้โรงเรียนจึงมีผู้ปกครองบางคนบอกให้เด็กเดินกลับบ้านเอง แล้วบางวันกลับเองแต่ไม่ถึงบ้านเพราะไปแะเล่นกับเพื่อนระหว่างทางเกิดการตามหาเด็กกันวุ่นวาย ผู้เขียนจึงได้ปรับวิธีการมาเป็นการลงชื่อเป็นหลักฐานในการรับเด็กกลับบ้าน และช่วงเวลานี้แหละที่ครูจะได้พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองว่าเด็กมีพฤติกรรมอย่างไร อยากให้ดูแลอะไร หรือมีข่าวสารความรู้ที่ต้องการสื่อสารกับผู้ปกครองก็ใช้ช่วงเวลานี้ได้เลย ไม่จำเป็นต้องนัดหมายจัดห้องประชุมจัดอบรมกัน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวจึงไม่ค่อยจะมีเวลาวางที่จะมาทำกิจกรรมเป็นเวลานาน หรือบางที่ผู้ปกครองก็เป็นตายายที่อยู่กับเด็ก พ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด การจัดกิจกรรมด้วยการอบรม ประชุม ที่เป็นทางการจึงไม่ค่อยจะเอื้อต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต และธรรมชาติการเรียนรู้ของตายายเหล่านั้น

และแล้วเวลาในหนึ่งวันก็หมดลง หลังจากเด็ก ๆ กลับบ้าน ผู้เขียนต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็น แก้ว... เพราะที่โรงเรียนแห่งนี้ไม่มีแม่บ้านหรือครูพี่เลี้ยงให้เก็บกวาดทำความสะอาดห้องเรียน เราจึงต้องทำเอง แล้วจึงมาเตรียมวางแผนจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในวันพรุ่งนี้ แต่เกือบจะทุกวัน เด็ก ๆ จะกลับบ้านไปเปลี่ยนชุดแล้วปั่นจักรยานออกมาเป็นกลุ่ม เพื่อมาหาครูที่โรงเรียน มาเล่น มาเตรียมของ มาช่วยทำความสะอาดที่โรงเรียน

เสมอ ๆ กว่าที่จะเสร็จได้กลับบ้านตะวันตกก็กำลังจะลาหลับขอบฟ้าไปแล้ว ครูและเด็กก็อยู่ร่วมกันในห้องเรียนนั่นเอง พอครูจะกลับบ้านเด็ก ๆ ก็จะปั่นจักรยานตามไปส่งที่บ้านพักครูก่อนจะกลับบ้านของตนเอง บางทีพ่อแม่เป็นห่วงแอบมาดูเห็นอยู่กับครูก็อุ่นใจและได้ใช้เวลาดังกล่าวทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพต่อไป นี่แหละคือภารกิจ แหละคือหน้าที่ และนี่แหละคือหนึ่งวัน สำหรับ “ครู” ธรรมดา ๆ คนหนึ่งที่มีหัวใจอยากให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพตราบนานเท่าที่ครูจะทำได้ใน ณ ขณะนั้นอย่างดีที่สุด

“เราลองถามตรงนี้....ที่ใจของตัวเอง พร้อมหรือยังที่เราอาจจะเจออะไรก็ตามที่เราไม่ได้คาดคิดในการเดินทางสายวิชาชีพนี้ ที่เป็นครูของเด็กตัวน้อย เพื่อก้าวไปสู่การมีเด็กนั่งอยู่ในหัวใจ และก้าวไปสู่การนั่งในใจของศิษย์ตัวน้อย ด้วยดวงใจที่เบิกบานและมีความสุข ”

“ไม่มีห้องเรียนใดดีที่สุดสมบูรณ์แบบที่สุด ไม่มีครูคนใดดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด ไม่มีศิษย์คนใดดีที่สุด และสมบูรณ์แบบที่สุด ไม่มีโรงเรียนใดดีที่สุด และสมบูรณ์แบบที่สุด แต่ทุกอย่างดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด ณ เวลานั้น ณ ที่แห่งนั้น ด้วยความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของคนที่มีหัวใจเป็นครู อย่างแท้จริง ”

ขอขอบคุณทุก ๆ ประสบการณ์ ทุก ๆ การเรียนรู้ร่วมกัน ขอขอบคุณทุก ๆ ภาพประทับใจจากโรงเรียน เด็ก ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ก่อเกิดเติมเต็มความสมบูรณ์ของบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์, อภิสิริ จรัสขวนะเพท, รัตนา จีวแหลม และ สุนทรจิต วงษ์เผือก. (2553). เล่า ร้อง เต้น เล่นละคร. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- ศรีกัญาสสร รัชสิบวรกุล. (2557). พลังแห่งหนังสือ : ฉันทคือครูพลังบวก. วารสารวิชาการ. 17(2). 26-41.
- ศรีกัญาสสร รัชสิบวรกุล และ วรณิษา หาคุณ. (2560). ความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาปฐมวัย: 15 เรื่องที่ควรรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีกัญาสสร รัชสิบวรกุล และ วรณิษา หาคุณ. (2562). สื่อ 8 ป. ต่อยอดกิจกรรม. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภาพโดย : Evgeny Atamanenko

การส่งเสริม การรู้หนังสือในเด็กเล็ก

How to encourage literacy in young children (and beyond)

เขียนโดย: Louise Phillips: Lecturer, School of Education, The University of Queensland

Pauline Harris: Research Chair in Early Childhood, University of South Australia

แปลโดย: ดร.สามารถ รัตนสาร

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การรู้หนังสือ (Literacy) การรู้หนังสือเกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายด้วยวัตถุที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งอาจเป็นการใช้ภาพ การเขียน การพูด การร้องเพลง และ/หรือวาด คำจำกัดความของการรู้หนังสือแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ค่านิยม และทฤษฎีของแต่ละคน

เรามองความหมายกว้าง ๆ ของการรู้หนังสือตามคำแนะนำของยูเนสโก เพื่อให้การรู้หนังสือของเด็กเริ่มจากการมีส่วนร่วมของครอบครัว เด็ก ๆ สามารถเรียนรู้การเป็นผู้รู้หนังสือ (Literate) ได้หลากหลายวิธี ทั้งในบ้าน ชุมชน และในโรงเรียน ยูเนสโกจึงให้ความหมายของการรู้หนังสือ คือ “ความสามารถในการระบุ เข้าใจ ตีความ ประดิษฐ์ สื่อสารและการประมาณการ โดยใช้หนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทที่แตกต่างกัน” (UNESCO, 2006)

งานวิจัยบอกอะไรกับเรา

จากรายงานวิจัยชิ้นใหม่ที่ศึกษาเกี่ยวกับบ้านและชุมชนของเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ในประเทศฟิลิปปินส์ ได้เปิดเผยว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็ก ๆ ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลายช่วยส่งเสริม หรือช่วยให้การรู้หนังสือของเด็กดีขึ้น นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังได้เสนอ 10 วิธีหลักที่เด็กสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเสริมสร้าง การรู้หนังสือ กิจกรรมเหล่านั้นประกอบด้วย การวาดภาพ การใช้สิ่งพิมพ์และข้อมูล เทคโนโลยี การสื่อสารและความบันเทิง ศิลปะและงานฝีมือ การเขียน หรือการพิมพ์ผ้า การเขียนบน พื้นทราย การอ่านและการสร้างสรรค์จินตนาการ การพูดคุย การบอกเล่า การแสดงละคร ทั้งจาก เรื่องจริงและจินตนาการ

นอกจากนี้ เด็ก ๆ ยังสามารถมีส่วนร่วมในการอ่าน การจดบันทึก และการพูดเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม การอ่านสัญลักษณ์ในสภาพแวดล้อม การเข้าร่วมในกิจกรรมดนตรี การเต้นรำ การร้องเพลง และคำศัพท์ต่าง ๆ ในทางศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งเด็กและครอบครัวมองว่า กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และมีคุณค่า หรือมีความหมายสำหรับเขา เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันของเขาโดยตรง และยังสามารถสนับสนุนเพิ่มเติม โดยการสร้างสรรค์หนังสือกับลูกทั้งภาษาไทย และภาษาอื่นที่สนใจ

จากการค้นพบในงานวิจัยดังกล่าว ประเทศไทยสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมให้ ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการพัฒนาการรู้หนังสือในระยะแรกเริ่มของเด็ก ๆ ได้

จากรายงานการวิจัยเรื่องการอ่านหนังสือให้เด็กเล็กของสถาบัน ‘Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research’ พบว่า ไม่ว่าเด็กจะมาจากสถานะ หรือภูมิหลัง ครอบครัว และสภาพแวดล้อมของบ้านเป็นอย่างไร ถ้าผู้ปกครองอ่านหนังสือให้พวกเขาทุกวัน เด็กกลุ่มดังกล่าวจะมีผลการเรียนที่ดีกว่า จากผลของการประเมินนักเรียนระดับนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) โดย The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ซึ่งให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่าง การอ่านหนังสือ และการเล่านิทานกับเด็ก ๆ ในระยะแรกเริ่มของชีวิต และผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ของเด็ก และเมื่อเด็กอายุ 15 ปี จะมีความสามารถสูงกว่าเด็กในวัยเดียวกันตั้งแต่ 1-2 ปี

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญไม่ได้อยู่แค่การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเท่านั้น แต่การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ก็มีความสำคัญอย่างมากไม่ด้อยไปกว่ากัน การปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ จำเป็น ต้องเป็นความสัมพันธ์อย่างมีชีวิตชีวา และเด็กมีส่วนร่วมในขณะที่มีหนังสืออยู่ในมือของเขา โปรแกรมที่เน้นการออกเสียง และมีของเล่นที่เป็นตัวอักษรอย่างเดียวกันที่มุ่งเน้นเฉพาะรหัส โดยไม่ให้ความสำคัญกับความหมายในบริบทที่เป็นจริง จะช่วยให้เด็กพัฒนาการด้านการรู้หนังสือ

ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เด็กจะเรียนรู้และเข้าใจคำต่าง ๆ รวมทั้งตัวหนังสือและเสียงได้ดีที่สุดเมื่อเขาได้เห็นและนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่พวกเขาประสบพบเห็นในทุก ๆ วัน ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนด้วยแรงจูงใจของเด็ก ๆ เอง

การเป็นครอบครัวที่เต็มไปด้วยการพูดคุย การเขียน การดู และการฟัง

มีแนวทางปฏิบัติที่ผู้ปกครองสามารถทำได้ เพื่อกระตุ้นลูกในช่วงก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย ในการรู้หนังสือ และการเรียนรู้ ดังนี้

1. อยารอคอย อ่านออกเสียงสิ่งที่ท่านกำลังอ่านให้ลูกที่เพิ่งเกิดมาได้ฟังด้วย เด็ก ๆ จะคุ้นเคยกับเสียง และน้ำเสียงในภาษาที่คุณพูด ซึ่งเป็นการพัฒนาการด้านการได้ยินของเขา

2. ใช้ช่วงเวลารับประทานอาหาร การพูดคุยกัน โดยใช้การกระตุ้นเตือน เช่น “วันนี้ตุ๊กตาหมีของหนูทำอะไรบ้าง” หรือเลือกหัวข้อการพูดคุยจากตัวการ์ตูนที่ผู้ปกครองและลูกดูมาด้วยกัน หรืออาจใช้การเล่นิทานเพื่อเชื่อมโยงไปยังหนังสือนิทานของลูก

3. ใช้โทรศัพท์อัดเสียงของลูก หรือใช้การเขียนเรื่องราวของลูกลงบนหนังสือประกอบภาพ หรือทำเป็นภาพเคลื่อนไหวประกอบเรื่องราว ลูกจะได้เห็นการเปลี่ยนรูปจากคำพูดของเขาไปสู่ตัวหนังสือ พ่อ แม่อาจชวนลูกมาอ่าน หรือเล่าเรื่องราวที่เขียนลงในหนังสือนั้นอีกครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ตัวหนังสือ รวมทั้งโครงสร้างของเรื่องราวและหลักไวยากรณ์

4. ใช้การพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ของลูกในแต่ละวัน ตัวอย่าง กระตุ้นให้ลูกอธิบายบางสิ่ง บางอย่างที่เขาได้ทำ ได้เห็น ได้อ่าน หรือได้ยิน จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาษาพูดของลูกจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการรู้หนังสือ ในทำนองเดียวกัน การรู้หนังสือก็ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาพูดของเด็กเช่นกัน

5. ค่อย ๆ แทรกการอ่าน-เขียนเข้าไปในการเล่นของเด็ก ๆ ให้โอกาสลูกเป็นผู้นำและเราเป็นผู้ตาม (Follow the Child Lead) ตัวอย่าง ในการประกอบของเล่น ช่วยลูกให้ทำตามขั้นตอนในเอกสารแนะนำ หรือใช้ข้อความในการเล่นสมมติ เช่น ใช้เมนูในการเล่นเกี่ยวกับการสั่งอาหารในร้านไก่อทอด เด็ก ๆ จะมีส่วนร่วมในข้อความต่าง ๆ และเป้าหมาย หรือความต้องการที่เขา มีในชีวิตของเขา

6. การเริ่มต้นหนังสือสำหรับเด็กทารก หรือเด็กเล็ก ควรเริ่มต้นด้วยหนังสือบอร์ด (Board Book) ซึ่งเป็นหนังสือที่ทำจากกระดาษอัดแข็งและหนาทุกหน้าแต่ยืดหยุ่น เหมาะสำหรับเด็กเล็ก ๆ หนังสือประเภทนี้ ส่วนใหญ่ได้รับการออกแบบมาให้เนื้อหา และจำนวนหน้าไม่มากจนเกินไป มีรูปสัตว์ หน้าคน ตัวหนังสือน้อย สีสดใสสวยงาม ดึงดูดและกระตุ้นสายตาเด็กได้เป็นอย่างดี เป็นตัวช่วยฝึกให้ลูกรักการอ่านตั้งแต่วัยเยาว์ เมื่อลูกเริ่มคุ้นเคย แล้วจึงค่อย ๆ ก้าวไปสู่หนังสือที่มีรูปภาพซับซ้อนมากขึ้นอาจมีเสียงดนตรีประกอบ พ่อ-แม่อาจใช้การพูดเชื่อมโยงความคิดของลูกกับ

เรื่องราวในหนังสือ และตั้งคำถามกับเขา เช่น แม่อยากรู้ว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น พวกเขาต้องการไปไหน... ด้วยการพูดคุยกับลูกในลักษณะนี้ จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจโดยรวมให้กับลูกได้

7. พูดถึงคำที่ลูกพูดถึง แต่ต้องมั่นใจว่าคำที่ลูกพูดนั้นเขาเข้าใจและเหมาะสมกับเขา โดยพ่อ-แม่อาจพูดถึงความหมายของคำนั้น ๆ ตัวหนังสือและเสียงของคำ ๆ นั้น ด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้ลูกจดจำคำต่าง ๆ ได้ และสร้างความเข้าใจในความหมายของคำในบริบทนั้น ๆ

8. ให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องใช้การอ่าน-เขียน ตัวอย่าง ถ้าคุณแม่ทำรายการสิ่งของที่จะซื้อเพื่อเตรียมไปซูเปอร์มาร์เก็ต หรือทำบัตรอวยพรอิเล็กทรอนิกส์เนื่องในวันเกิดของคุณพ่อ ควรเปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับท่าน ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกัน ควรใช้การอธิบายสิ่งที่ลูกกับท่านกำลังทำด้วยกัน ด้วยวิธีการนี้ ลูกของท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีความหมาย ได้ออกแบบข้อความ และจะเห็นข้อความเหล่านั้นในที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเขา

9. ถ้าในหมู่บ้าน หรือชุมชนของท่านมีห้องสมุด ควรใช้ห้องสมุดนั้นให้เกิดประโยชน์ ห้องสมุดส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและครอบครัว

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ท่านต้องมั่นใจว่ากิจกรรมที่ท่านร่วมทำกับลูกต้องเป็นประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจ สนุก และกระตุ้นให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

ท้ายสุดนี้ **เรื่องการรู้หนังสือควรเป็นกิจกรรมที่ท่านกับลูกร่วมกันทำด้วยความพึงพอใจ สนุกสนาน ไม่ใช่งานที่น่าเบื่อ**

เอกสารอ้างอิง

- Louise Phillips & Pauline Harris. (2017). *How to encourage literacy in young children* University of South Australia. Retrieved July 11, 2017, from <https://theconversation.com/how-to-encourage-literacy-in-young-children-and-beyond-80459>
- Susan Hill. (2010). *Oral Language Play and Learn*. Retrieved July 11, 2017, from <http://search.ror.unisa.edu.au/media/researcharchive/open/9915910317701831/53108806660001831>
- UNESCO, (2006). *Education for All: Literacy for Life*. Retrieved July 11, 2017, from <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001416/141639e.pdf>

“EDUdigital 2019”

การขับเคลื่อน การศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล งานยิ่งใหญ่แห่งปีของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อกันธรี อมราพิทักษ์

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ก่อนที่จะเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะประสบความสำเร็จ และเราทุกคนสามารถเรียกขานประเทศไทยได้อย่างเต็มภาคภูมิว่าเราเป็น Thailand 4.0 ซึ่งหมายถึงคนไทยสามารถเปลี่ยนยุคจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนยุคจากการศึกษา 3.0 เป็นการศึกษา 4.0 เช่นกัน นั่นก็คือ เราจะปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถสร้างนวัตกรรมเองได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้กลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและทรงพลัง

พร้อมทั้งมีศักยภาพที่จะเป็นผู้สร้างนวัตกรรมเพื่อนำประเทศไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

- **Thailand 1.0** คือ เน้นการเกษตรเป็นหลัก **ด้านการศึกษา** ผู้เรียนเรียนรู้จากครู

- **Thailand 2.0** คือ เน้นอุตสาหกรรมเบา **ด้านการศึกษา** ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

- **Thailand 3.0** คือ เน้นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก **ด้านการศึกษา** ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง

- **Thailand 4.0** คือ เน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี **ด้านการศึกษา** ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมเอง

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดงาน “EDUdigital 2019” 6 ภูมิภาคขึ้น เพื่อสร้างการรับรู้แก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับชั้น เกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้ ในการจัดงาน “EDUdigital 2019” ได้ยึดหลักการจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งได้กำหนดให้มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และกำหนดให้วางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัล แพลตฟอร์ม รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ได้กำหนดให้มีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ยังได้มี ข้อสั่งการ 5 ข้อ ที่กำหนดให้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นั่นคือ

1. การสร้างการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ต
2. การส่งเสริมผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงระบบดิจิทัลเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม
3. การนำวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Data Analysis มาส่งเสริมการเรียนรู้
4. การส่งเสริมการศึกษาด้านดิจิทัล
5. การรวบรวมข้อมูลด้านการจราจร

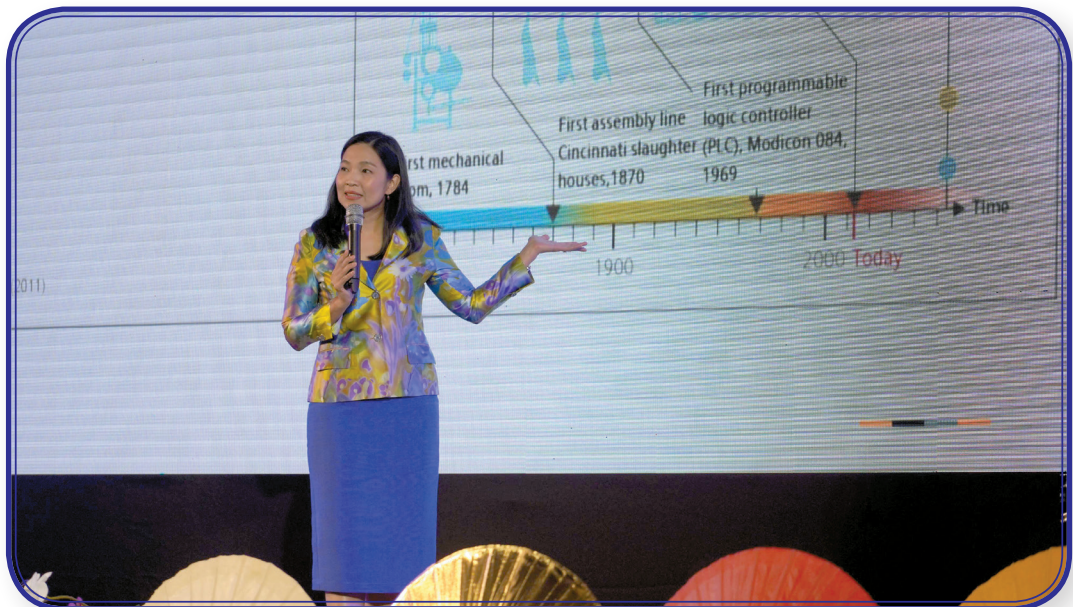
มิอะไรในงาน EDUdigital 2019

งาน EDUdigital 2019 จัดขึ้น 6 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย ได้แก่ ภาคกลาง จัดที่จังหวัดนครนายก ภาคเหนือ จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่จังหวัดขอนแก่น ภาคตะวันออก จัดที่จังหวัดระยอง ภาคใต้ จัดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จัดที่จังหวัดสงขลา โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) ให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดงาน พร้อมทั้งให้แนวคิด นโยบาย และกำลังใจกับบุคลากรทางการศึกษาในการที่จะร่วมมือกันใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาไปให้ถึงเป้าหมาย

การประชุมวิชาการขับเคลื่อนการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล “EDUdigital 2019” มีวิทยากรจากหน่วยงานเอกชนที่เป็นภาคีสำคัญในวงการศึกษาไทย เช่น Google, Microsoft, Apple และ EduTech และมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจมากมาย โดยแบ่งการประชุมเป็นการประชุมรวมห้องใหญ่ และการประชุมห้องย่อยที่ผู้สนใจจะต้องลงทะเบียนล่วงหน้าก่อนการประชุม

➤ หัวข้อการประชุมห้องใหญ่

1. กระบวนการสร้างนวัตกรรมแบบ Google เพื่อพัฒนาการศึกษา เนื้อหาสำคัญ คือ Google Apps for Education, Google Expedition, Google Mail หรือ Gmail, Google Drive, Google Classroom และ Google Photo

2. Digi Classroom ชั้นเรียนอัจฉริยะ เนื้อหาสำคัญ คือ Digi Classroom, ชั้นเรียนอัจฉริยะ, Technology and Education, Learning Paradigm Shift, Interactive Classroom Technologies

3. วิทยาการคำนวณ จุดเริ่มต้นสู่การเปลี่ยนแปลง เนื้อหาสำคัญ คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาการคำนวณ การจัดการเรียนรู้รูปแบบ STEM การสอนให้เด็กคิด การเรียนการสอนด้านเทคโนโลยี และ หลักสูตรการออกแบบและเทคโนโลยี

4. ห้องเรียน 4.0 : สอนให้เป็น เน้นให้คิด ผลิตนวัตกรรมด้วย Digital Technology เนื้อหาสำคัญ คือ เทคโนโลยีในการเตรียมการสอน เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเทคโนโลยีช่วยในการประเมินผลการเรียนรู้

5. ป้องกันตัวอย่างไรให้ปลอดภัยบนโลกไซเบอร์ เนื้อหาสำคัญ คือ มาตรการและวิธีการรักษาความปลอดภัยของเว็บไซต์ เทคโนโลยีเสริมที่นำมาใช้ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และข้อแนะนำเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย

➤ หัวข้อการประชุมในห้องย่อย

1. Bringing Virtual and Augmented Reality (AR&VR) to Every School: ทะลายความเหลื่อมล้ำและเปิดโลกการเรียนรู้สู่โลกกว้างด้วยโลกเสมือนจริง เนื้อหาสำคัญ คือ Virtual Reality (VR), Augmented Reality (AR), Google Apps for Education, Google Expedition, Google Mail หรือ Gmail, Google Search, Google Drive, Google Classroom, Google Translate, Google Photo, AI Teacher, ML Machine Learning และ Sketch fab

2. STEM for Education (21st Century Skills): การบูรณาการศาสตร์วิชาเพื่อเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื้อหาสำคัญ คือ การทำงานภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัด เพื่อออกแบบสร้างชิ้นงานให้เกิดการทำงานอย่างเหมาะสมที่สุดโดยใช้ความรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นฐานในการคิด และคิดตามความจริงของการใช้งาน

3. Digital Technology Enhanced Learning: เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เนื้อหาสำคัญ คือ Office 365 for Education, OneNote, SWAY, FORM และ OneDrive

4. Coding & Computational Thinking: เพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เนื้อหาสำคัญ คือ การแปลงเลขฐาน การตั้งกติกาใช้ตัวเลขแทนตัวอักษร การวางแผนขั้นตอนการทำงาน (Algorithm) การแก้ปัญหาในการทำงาน การถอดรหัสจากตัวเลขฐานสองมาเป็นฐานสิบแล้วแปลงรหัสเป็นตัวอักษร และการแปลงสัญลักษณ์เป็นตัวอักษร

5. Future Classroom Learning: การเรียนรู้ในห้องเรียนแห่งอนาคต เนื้อหาสำคัญ คือ แนะนำอุปกรณ์และการใช้งานเบื้องต้น แนวคิดการนำ Ipad มาใช้ในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การนำ Ipad มาใช้ในห้องเรียน และผลการนำ Ipad มาใช้ในห้องเรียน การจัดการห้องเรียนด้วย App Classroom, App Shoebie ฯลฯ รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยี AR เพื่อการศึกษา

จะได้อะไรจากงาน EDUdigital 2019

การจัดงาน EDUdigital 2019 ทั้ง 6 ภูมิภาค มีผู้เข้าร่วมงานรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 2,400 คน โดยเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักเรียนในเขตพื้นที่และเขตพื้นที่ใกล้เคียง การเข้าฟังบรรยายในแต่ละหัวข้อจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นให้ครูผู้สอนกลับไปศึกษาเทคโนโลยี/ แอปพลิเคชันเพิ่มเติม จนเกิดเป็นทักษะ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการที่จะเกิดการขับเคลื่อนทั้ง วงการศึกษาก็จะต้องเริ่มด้วยจุดเล็ก ๆ คือ ครูและนักเรียนที่จะช่วยกันศึกษา สร้างและใช้นวัตกรรมแล้วขยายวงกว้างไปสู่ระดับภาค โดยมีศึกษาธิการภาคเป็นแกนสำคัญในการบูรณาการ งานทุกหน่วยงาน และขับเคลื่อนการศึกษาไปให้ถึงเป้าหมาย คือการศึกษายุค 4.0 เพื่อต่อยอด ไปให้ถึง Thailand 4.0 ในที่สุด

วารสาร วิชาการ

“

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น
เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้
ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ
การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนา
คุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลาง
ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์
ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงาน
ด้านการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
ข้อความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้
เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน
ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษา
และคณะบรรณาธิการวารสารวิชาการ

”

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ
ความยาวระหว่าง 5-7 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยต์ พร้อมภาพประกอบ
(ไม่รับบทความย่อวิทยานิพนธ์หรือ บทความงานวิจัย บรรณานุกรมอ้างอิง
เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น)

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำนเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
อีเมล obec.journal@gmail.com

ISSN : 1513-0096

